

CORINTIOS

Jmo₅ Pa₄ si₂ le₂'uig₅₄ a₂chein₂ ne₄ Guá'₅ i₂chan₂ juig₂ Corinto

1 ¹ Jniá₂ Pa₄, co₂nē₅ ca₂rē₃'ñi₃ dsí₅ Diú₄, ca₂tē₃ 'éi₂ a₂leng₂ dsa₂
i₂chen₄ quián₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo; jnia'₅₄ co₂dsia₅ quian'₅₄
Sóstenes rin'₅₄ jniog₄, ² jmo₂₃ si₂ carta la₂ a₂dsian'₄ ja₁con₂ guá'₅ quián₅
Diú₄, dsa₂ chan₂ juig₂ Corinto, dsa₂ i₂ma₂tē₅ Diú₄ a₂lén₂ dsa₂ i₂le₃chan₂
lé₅ 'í₁ le₃quió'₅ Cristo Jesús; co₂dsia₅ bá₄ quian'₅₄ ca₂le₃jín₃ i₂jme₂juin'₂
Te₁gui'₅₄ Jesucristo ca₂le₂con₂ mi₂güí₃, a₂lín₅ 'éi₂ Te₁gui'₅₄ quián₅,
jui₁lia'₂ quián₂ jniog₄ táng₃: ³ Jui₁chan'₂ bá₄ 'nia'₂ 'ei₅ tei₄, jui₁jme₂gu'₅₄
bá₄ Diú₄ i₂lín₅ jmei₂ jniog₄, jui₁jme₂gu'₅₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo ján₃.

Jme₂gu'₅₄ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo

⁴ Ca₂le₃o₃ jmi₃ bá₄ cuē₅ jniá₂ ti₁'mag'₄ Diú₄ o₄quián'₂ 'nia'₂, ia₁
ca₂jme₃gu'₅₄ bá₄ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ Cristo Jesús. ⁵ Tē₂le₃ ia₁ a₂chan'₂
'nia'₂ le₃quió'₅ Cristo, Diú₄ bá₄ ma₂ca₂jme₃'o₅₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ ne₅₄ a₂dse₃
quió'₅, jui₁lia'₂ jág₁ a₂'nia'₂ 'nia'₂, jui₁lia'₂ ca₂le₃jé₃ a₂tín'₂ 'nia'₂ né₃.
⁶ Le₂nē₅ bá₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ ca₂jme₁tag₅ jnia'₅₄ tē₂le₃ quió'₅ Cristo,
ma₂ca₂rē₃ti₃ bá₄ tē₂le₃ quian'₅₄ 'nia'₂. ⁷ Jaun₂ lē₃, tsá₃ ma₃'e₂ 'nió'₅
quián'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂cuē₃ Diú₄ caun₂ bí₂ a₂gu₂dsí₂, tē₁lia'₂ jan'₅₄ 'nia'₂
a₂'ín₂ 'au'₂ a₂jme₃jnia₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo quián₂ jniog₄. ⁸ 'Éi₂ bá₄
jme₃'o₅₄ náu'₁ 'nia'₂ tiá₂ ca₂tē₂ jmi₃g₄ jē₁ca₂tó'₂, ia₁jaun₂ tsá₃ 'e₂ dso₄ rin'₂
'nia'₂ jē₁ma₂ca₂tē₂ jmi₃g₄ quió'₅ Te₁gui'₅₄ Jesucristo. ⁹ I₂jme₃ti₃ bá₄ Diú₄
ca₂le₃jé₃ jág₁ quió'₅; 'éi₂ bá₄ ma₂ca₂tē₃ 'nia'₂ 'ag₃ caun₂ jág₁ quian'₅₄
Jesucristo ja₁ñi'₅₄, Te₁gui'₅₄ quián₂.

A₂tsi₂jín₅ dsa₂ dsia₂₃ mi'₅₄ jmo₂₃ le₁dsoin'₅₄

¹⁰ Rin'₅₄ jniog₄, mi₅ jniá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ quian'₅₄ 'éi'₃ quió'₅ Jesucristo
Te₁gui'₅₄ quián₂, 'éi₂ 'nia'₂ caun₂ jág₁, tsá₃ dsia₂ 'nia'₂ mi'₅₄ a₂jmo'₂
le₁dsong'₅₄. Tē₂le₃ ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ tóng'₄ 'ei₅ caun₂ jág₁ jen'₂ 'nia'₂,
jui₁lia'₂ 'a₂ lia'₂ ñí'₂ 'nia'₂, a₂dsi₂jniog₅ 'au'₂ né₃. ¹¹ Juí₂ jniá₂ 'nia'₂ le₂nē₅,
rin'₅₄ jniog₄, ia₁ ca₂rē₃chá₃ jág₁ juá'₂ dsa₂ familia quián₅ Cloé, 'a₂ lia'₂ lé₅
tion'₅₄ 'nia'₂, a₂niog₅ mi'₅₄ jín'₄ 'nia'₂. ¹² Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄ jág₁,
jma₃quén₅ bá₄ ma₂lē₅ jag'₅₄ 'nia'₂ tiong'₅₄. I₂lín₅₄ ma₂juá'₂: “I₂quián₅ Pa₄
bá₄ jniá₂”; i₂lín₅₄ guē'₂ juá'₂ táng₃: “Jniá₂ guē'₂ lín₅ i₂quián₅ Pe₄”; sián'₂
guē'₂ juá'₂ táng₃: “Jniá₂ guē'₂ lín₅ dsa₂ i₂quián₅ Apolos”; i₂lín₅₄ guē'₂
juá'₂ táng₃: “Jniá₂ guē'₂ lín₅ i₂quián₅ Cristo.” ¹³ ¿O₃ bá₄ le₁dso'₄ ma₂i₂lé₂
quió'₅ Cristo nē₁jua'₂ le₂jaun₂? ¿O₃ bá₄ Pa₄ i₂ca₂tē₁ton₅₄ cróg₄ o₄quián'₂

'nia'₂? Le₂jaun₂ guë'₂ ján₃, ¿O₃ bá₄ lia'₂ con'₂ lé₅ 'éi'₃ quió'₅ Pa₄ ca₂jñó'₂
 'nia'₂ jmiḡ₂? ^a 14 Ti₁'mag'₄ Diú₄ tsá₃ jniá₂ ca₂chóng₃ jmiḡ₂ ^b 'i₁jan'₂ 'nia'₂,
 jñia'₅₄ lia'₂ Crispo quian'₅₄ Gayo, ¹⁵ con'₂ tsá₃ lé₅ jua'₅₄ a₂dsia₃ dsa₂
 a₂ca₂chóin₃ jniá₂ jmiḡ₂ ^c lia'₂ con'₂ lé₅ 'éi'₃ quió'₃. ¹⁶ (Jñia'₅₄ lia'₂ familia
 quián₅ Estéfanos bá₄ ján₃, dsá₂ dsi₃ ca₂chón₃ jniá₂ jmiḡ₂. Jaun₂ tsá₃
 ma₃dsá₂ dsi₃ jua'₅₄ chan₂ gué₄ i₂sián'₂ ca₂chón₃ jniá₂ jmiḡ₂.) ^d 17 Ia₁ tsá₃
 ta₁ jaun₂ ca₂chei₃ Cristo jniá₂ jua'₅₄ a₂tsón₄ jniá₂ jmiḡ₂ dsa₂, ^e con'₂ jñia'₅₄
 lia'₂ a₂qui₁'ē₄ jág₁ a₂tín'₄ dsa₂ bá₄, on₃jua'₅₄ qui₁ton₁ jág₁ jua'₅₄ a₂jmo₅₄
 a₂ñí₄ ting₂, con'₂ tsá₃ lé₅ jua'₅₄ a₂tsá₃ ta₁ tí₄ a₂ca₂guen₃ Cristo 'mú₃ ne₄
 cróg₄.

Cristo i₂lín₅ bí₂ quió'₅ Diú₄

¹⁸ Jág₁ dse₃ la₂, 'a₂ lia'₂ ca₂jon₃ Cristo ne₄ cróg₄, lé₅ jág₁ co₄ të₂le₃
 ja₁con₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ jui₅ dsi₃ 'én₂. La₁ të₂le₃ quián₂ jniog₄ i₂tio'₅₄ jui₅
 a₂tág'₄, lé₅ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄. ¹⁹ Ia₁ jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂:

Co₂dsia₅ 'én₄ jniá₂ jui₁lia'₂ a₂tin₂ dsa₂

i₂ñí₄ lë₃ ñi₅ jmo₅,

ján₃ guë'₂ jmo₅₄ cau₅ jág₁ a₂ñí'₂ dsí₅

dsa₂ i₂jmo₅ a₂ñí₄ lë₃ 'ñioi₅₄. ^f

²⁰ ¿E₂ bá₄ ta₁ tén₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ñí₄ tin₂ ně₃, jui₁lia'₂ të₅, o₃ jui₁lia'₂
 dsa₂ i₂ñí₄ ñi₅ dsia₃ ca₂le₃jé₃ 'a₂ lia'₂ niog₅ lé₅ mi₂güíḡ₃ la₂? Ia₁ ca₂le₃jé₃
 'e₂ niog₅ ñí'₂ dsa₂ mi₂güíḡ₃ la₂, 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ma₂jmo₃ jág₁ jaun₂ a₂tsá₃
 ta₁ tí₄. ²¹ Ia₁ jui₁lia'₂ ca₂'náu'₃ dsí₅ Diú₄ jmo₃, tsá₃ ca₂rë₃cuig₅ dsa₂
 mi₂güíḡ₃ të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ a₂ñí'₂ dsí₅ guioin₅₄, a₂jaun₂ bá₄ ca₂rë₃'ñió₃
 dsí₅ Diú₄ a₂lióin₂ dsa₂ i₂'én₂ jág₁ quió'₅, të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ a₂ca₂'ē₂ dsa₂,
 caun₂ jág₁ a₂jmo₅ dsa₂ mi₂güíḡ₃ dsí₅ caun₂ jág₁ co₄.

²² Jui₁lia'₂ dsa₂ judíos ně₃, 'nio₃ të₃ ne₅₄ léi₄ juë'₂, dsa₂ griego ně₃ 'no'₂
 jág₁ a₂le₃ñí'₂ dsí₅, ²³ la₁ia₁ jnia'₅₄ ně₃, qui₂'ē₅ jág₁ 'ín₅ jnia'₅₄ Cristo
 i₂ca₂jon₃ të₁ton₅₄ cróg₄. Jág₁ ně₅ ně₃, lé₅ caun₂ a₂jnág₅ jui₅ ja₁jme₁rë₂'én₂
 dsa₂ judíos, ján₃ bá₄ lé₅ caun₂ jág₁ co₄ të₂le₃ quió'₅ dsi₂nau₂. ²⁴ La₁ të₂le₃
 quió'₅ dsa₂ i₂ma₂të₅ Diú₄, lia'₂ dsa₂ judíos lia'₂ dsa₂ griegos táng₃, 'ín₅
 jnia'₅₄ Cristo i₂lín₅ jui₅bí₂ quió'₅ Diú₄, i₂lín₅ jág₁ a₂ñí'₂ dsí₅ Diú₄ ně₃. ²⁵ Ia₁
 co₂'nió'₄ jág₁ co₄ quió'₅ Diú₄, juá'₂ dsa₂ mi₂güíḡ₃, jág₁ ně₅ bá₄ a₂lé₅
 a₂dsen₅₄ quen₅ gué₄ lia'₂ con'₂ gué₄ jág₁ a₂ñí'₂ dsí₅ dsa₂ mi₂güíḡ₃. Ján₃
 bá₄ jui₁lia'₂ a₂jmo₅ dsa₂ dsí₅ a₂'uan₅₄ quió'₅ Diú₄, a₂jaun₂ gué₄ dsón'₂
 a₂'io₅ gué₄ bí₂ lia'₂ con'₂ gué₄ bí₂ quió'₅ dsa₂ mi₂güíḡ₃.

^a13 lit. "ca₂i₃tian'₃ 'nia'₂ jmiḡ₂."

^b14 lit. "ca₂tióg₃ jmiḡ₂."

^c15 lit. "a₂ca₂tiáin₃ jniá₂ jmiḡ₂."

^d16 lit. "ca₂tián₃ jniá₂ jmiḡ₂."

^e17 lit. "a₂tián₄ jniá₂ jmiḡ₂ dsa₂."

^f19 Isaías 29:14.

²⁶ Rin'₅₄ jniog₄, ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ 'nau'₅₄ 'au'₂ 'a₂ lia'₂ ca₂të₃ Diú'₄ 'nia'₂. Tsá₃ juín'₅ 'nia'₂ i₂tín₂ ñi₅ lia'₂ con'₂ lé₅ ñi₅ dsa₂ mi₂güí₃; já₃ gué₄ tsá₃ juín'₅ 'nia'₂ 'au'₂ bí₂; tsá₃ juín'₅ 'nia'₂ ca₂rë₃chán'₃ jui₁lia'₂ familia dsen₅₄ né₃. ²⁷ La₁ia₁ ma₂quió'₂ Diú'₄ já₁ a₂jmo₅ dsa₂ mi₂güí₃ dsí₅ já₁ co₄, a₂jmo₃ a₂të₃tsin'₅₄ o₂guí'₃ dsa₂ i₂lín₂ ñí'₂ gué₄ dsí₅. Já₃ bá₄ ma₂quió'₂ Diú'₄ já₁ a₂jmo₅ dsa₂ mi₂güí₃ dsí₅ já₁ 'uan'₅₄, a₂jmo₃ a₂të₃tsin'₅₄ o₂guí'₃ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂lín₂ a₂'uain'₂. ²⁸ Ma₂quió'n'₂ Diú'₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jín₂ dsa₂ mi₂güí₃ i₂tsá₃ 'e₂ quen₅, i₂sion₅ gué₄, i₂tsá₃ 'e₂ lín₅, a₂tón₂ 'uë₃ jui₁lia'₂ i₂ñí₄ lë₃ dsen₅₄ lín₂, ²⁹ ia₁jaun₂ tsá₃ 'ein₂ lé₂ dsia₃ já₁ tá₅ le₃ne₄ Diú'₄. ³⁰ 'Ñiog₅ bá₄ Diú'₄ ma₂jmo₃ a₂tion'₅₄ 'nia'₂ le₃quió'₅ Cristo Jesús, i₂ma₂lín₅ i₂ñí'₂ dsí₅ quián₅ Diú'₄ o₄quián₂ jniog₄. Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, të₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ ma₂guei₃ Diú'₄ jniog₄ në₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ dso₄ rag₂; të₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ já₂ Diú'₄ jniog₄ dsa₂ le₁jín₃ i₂lé₅ 'í₁ quián₅; të₂le₃ quian'₅₄ Cristo bá₄ já₃, ca₂'ág₂ táng₃ caun₂ já₁ quián₂ jniog₄ quian'₅₄ Diú'₄. ³¹ Jaun₂ lë₃, jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂, "Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ já₁ tá₅, jui₁dsia₁₂ já₁ tá₅ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄." ^g

Já₁ quió'₅ Cristo, a₂ca₂ñó₃ ne₄ cróg₄

2 ¹ Rin'₅₄ jniog₄, lia'₂ con'₂ ñeg₅₄ ja₁con'₂ 'nia'₂, i₁chei₁₂ 'nia'₂ já₁ tí₅ la₂ quió'₅ Diú'₄, tsá₃ jaun₂ ca₂jmo₃ jua'₅₄ ca₂juí₂ 'nia'₂ já₁ ca'₅₄ jui₁lia'₂ jmo₅ dsa₂ i₂ñí₄ tín₂. ² Lia'₂ con'₂ jme₁'eng₅₄ quiang'₅₄ 'nia'₂, tsá₃ 'e₂ já₁ siá'₂ jme₁'nio₃ le₃guion₅₄, jñia'₅₄ lia'₂ ca₂ne₅₄ já₁ quió'₅ Cristo bá₄, i₂të₁ton₅₄ cróg₄. ³ Ca₂dsió₃ jniá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ a₂lín₅ jan₂ dsa₂ 'uan'₅₄, gó'₅, jleng₂₃ 'ñio₅ lín₃. ⁴ Lia'₂ jme₁ca₂jme₁tín₂₃ 'nia'₂ já₁ dse₃, tsá₃ ca₂jmo₃ já₁ jui₁lia'₂ jmo₅ dsa₂ i₂tín₂; jmá'₃ lia'₂ quian'₅₄ já₁ a₂jme₂jnia₅ jui₅bí₂ quió'₅ Jme₂dsí₂ Jñiós bá₄ ca₂'é₂ jniá₂ já₁, ⁵ ia₁jaun₂ të₂le₃ quian'₅₄ jui₅bí₂ quió'₅ Diú'₄ bá₄ lé₅ a₂'én'₂ 'nia'₂, on₃jua'₅₄ lia'₂ con'₂ lé₅ tín₂ dsa₂ mi₂güí₃.

Jme₂jnia₅ Diú'₄ ja₁con₂ dsa₂ mi₂güí₃ të₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quián₅

⁶ La₁ia₁ dsia₂ bá₄ jnia'₅₄ já₁ ca'₅₄ a₂tag₂ a₂ne₄ jin₄ rin'₅₄ i₂ma₂ron₂, la₁ on₃jua'₅₄ já₁ ca'₅₄ a₂cha₂ mi₂güí₃ la₂, on₃ quë'₂ já₁ ca'₅₄ quió'₅ dsa₂ i₂gon₂ mi₂güí₃ la₂, i₂qui₂dsi₃ñí₂. ⁷ Të₂le₃ já₁ a₂jme₁rë₂'ma₄ quió'₅ Diú'₄ la₂ bá₄ 'é₅ jnia'₅₄, qui₂chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ ca₂le₃jé₃ a₂niog₅ dsí₅ Diú'₄ jmo₃ a₂jlá'₁ o₄quián₂ jniog₄ né₃ gué₄ a₂nio₃ mi₂güí₃. ⁸ Ca₂lia'₂ 'i₁jan₂ dsa₂ can'₅₄ i₂qui₂dsi₅ 'éi'₃ mi₂güí₃ la₂ ma₂ca₂rë₃ñí'₂ já₁ la₂; ia₁ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ca₂rë₃ñí'₂, tsá₃ jme₁tioin₃ ne₄ cróg₄ Te₁gui'₅₄ 'uan'₂ quián₂. ⁹ La₁ia₁, jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂:

Tsá₃ ne₄ dsa₂ ma₂té₂,

on₃ guë'₂ ma₂nág₂,

on₃ guë'₂ ma₂i₂jio₅ dsí₅ dsa₂

^g31 Jeremías 9:24.

a₂ma₂jmo₃ Diú₄ co₂jñia₅₄ quió'₅ dsa₂ i₂'nio₃.^h

¹⁰ La₁ tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ quiáin₅, Diú₄ bá₄ ma₂ca₂jme₃jñia₅ a₂jaun₂ ja₁con₂ jniog₄. Ia₁ Jme₂dsí₂ 'éi₂ bá₄ téi₂ si₂ jág₁ juē'₂ a₂nio₅ cha₂ quió'₅ Diú₄ 'ñiog₅.

¹¹ Tē₂le₃ jin₄ dsa₂ mi₂güig₃ guioin₅₄ guē'₂ né₃, ¿ein₂ bá₄ qui'₅₄ jmi₄ le₃ñi₅ 'e₂ dsi₂jio₅ dsí₅ riin'₅₄, jñia'₅₄ lia'₂ jme₂dsí₂ quió'₅ 'ñiog₅ bá₄ dsa₂ a₂'i₄ tē₂dsí₅ ñi₅? Le₂jaun₂ bá₄ lé₅ le₃quió'₅ Diú₄. 'I₁jan₂ tsá₃ 'ein₂ ma₂ca₂rē₃ñi₅ 'a₂ lia'₂ dsi₂jio₅ dsí₅ Diú₄; jñia'₅₄ lia'₂ 'ñiog₅ bá₄ Jme₂dsí₂ ñi₅. ¹² Tsá₃ jme₂dsí₂ quián₅ mi₂güig₃ la₂ ma₂guén₄ jniog₄; Jme₂dsí₂ a₂já₅ ja₁con₂ Diú₄ bá₄ i₂ma₂ca₂guén₄ jniog₄, ia₁jaun₂ le₃ñí'₂ dsi₅ jniog₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ a₂ma₂cuē₃ Diú₄ jniog₄ ia₁ a₂'ua₁ dsí₅. ¹³ Jniog₄ né₃, le₂nē₅ lé₅ ca₂le₃jé₃ jág₁ a₂dsia₂ jniog₄ con'₂ lé₅ ma₂ca₂jme₃tag₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄, on₃jua'₅₄ con'₂ lé₅ jág₁ a₂ñí'₂ dsí₅ dsa₂ mi₂güig₃. Le₂nē₅ bá₄ jme₂jniá₁ jnia'₅₄ jág₁ a₂gu₂dsí₂ qui₂chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ i₂gu₂dsí₂.ⁱ

¹⁴ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ lín₅ i₂gu₂dsí₂ né₃, tsá₃ guein₂₃ jág₁ quió'₅ Jme₂dsí₂, ia₁ lé₅ jág₁ co₄ bá₄ la₂ le₃quió'₅ 'éi₂. Tsá₃ lé₂ le₃ñí'₂, ia₁ ca₂le₃jé₃ a₂nē₅ qui₃jíog'₂ 'í₁ tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ bá₄. ¹⁵ La₁ dsa₂ i₂gu₂dsí₂ né₃, qui₂con₂ 'í₁ le₃jé₃, la₁ia₁ 'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ le₃con₂ 'í₁ ja₁coin₂.

¹⁶ Ia₁:

¿Ein₂ bá₄ 'éi₂ i₂ñi₅

'a₂ lia'₂ dsi₂jio₅ dsí₅ Te₁gui'₅₄,

jua'₅₄ lé₂ le₃jme₃tiin₂₃ 'éi₂?^j

La₁ jniog₄ né₃ dsi₂jio₅ dsí₅ jui₁lia'₂ dsi₂jio₅ dsí₅ Cristo.

Rin'₅₄ jniog₄ i₂jmo₅ ta₁ jme₂ti₃ ne₄ Diú₄

3 ¹ Rin'₅₄ jniog₄, tsá₃ ca₂lē₃ jua'₅₄ juig₅₄ 'nia'₂ jui₁lia'₂ 'nia'₂ dsa₂ i₂jio₅ con'₂ lé₅ Jme₂dsí₂, tē₂le₃ jui₁lia'₂ 'nia'₂ dsa₂ i₂jio₅ con'₂ lé₅ ni₁ñi₁ bá₄ ca₂juig₂ jniá₂ 'nia'₂, nē₂jag₄ bá₄ guein₂ le₃quió'₅ Cristo. ² Jmá'₃ lia'₂ jág₁ a₂tsá₃ juí'₅ bá₄ ma₂ca₂jme₁tin₅ jniá₂ 'nia'₂, nē₂jag₄ bá₄ guein₂ bē'₅₄ i₂'ín'₂ dsi'₅₄ i₂tsá₃ ma₂lé₂ gué'₃ má₃ bēn₂. Dsón'₂ bá₄ jaun₂, tsá₃ ma₂lé₂ nág'₁ 'nia'₂ jág₁ bēn₂. ³ Ia₁ lia'₂ lín₅ dsa₂ i₂jio₅ con'₂ lé₅ ni₁ñi₁ bá₄ gué₄ lín'₅ 'nia'₂. Ia₁ tē₁lia'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ le₂jaun₂ a₂uig₅ 'au'₂ 'nia'₂, a₂qui₂tsín'₂ 'nia'₂ né₃, ¿Tsa₁ i₂nio'₅₄ 'nia'₂ con'₂ jio₅ ni₁ñi₁? ¿Tsa₁ i₂nio'₅₄ 'nia'₂ jui₁lia'₂ i₂nio₅ dsa₂ mi₂güig₃? ⁴ Ia₁ chi₂jua'₂ chan₂ jan₂ i₂juá'₂: “Dsa₂ quián₅ Pa₄ bá₄ jniá₂”; i₂lín₅₄ guē'₂ dsia₅ táng₃, juá'₂: “Jniá₂ guē'₂ lín₅ dsa₂ quián₅ Apolos”, ¿on₁jua'₅₄ lia'₂ lín₅ dsa₂ mi₂güig₃ bá₄ lín'₅ 'nia'₂?

⁵ Jaun₂ né₃, ¿ein₂ 'éi₂ Apolos? Le₂jaun₂ guē'₂ ¿Ein₂ 'éi₂ Pa₄? Jñia'₅₄ lia'₂ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ Diú₄ bá₄ lág₅ jnia'₅₄ i₂i₂nio₄ jme₂tín₁ dsa₂

^h9 Isaías 64:4.

ⁱ13 o₃, “qui₂chei₂ jnia'₅₄ dsa₂ a₂gu₂dsí₂.”

^j16 Isaías 40:13.

jui₁lia'₂ ca₂lë₃ jme₁ca₂rë₃'én'₂ 'nia'₂ tē₂le₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄. Le₂jau₂ le₂jau₂ jnia'₅₄ ma₂ja₂náu₅ jmo₂ ta₁ con'₂ lë₅ ma₂cuë₃ Te₁gui'₅₄. ⁶ Jñia'₅₄ con'₂ ca₂jan₃ jon₂ bá₄ jniá₂; Apolos guë'₂ ca₂séi₂ jmi₂g₂. La₁ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ ca₂jmo₃ ca₂i₃cón₃. ⁷ Jaun₂ né₃, dsa₂ i₂jne₅, quian'₅₄ guë'₂ i₂séi₂ jmi₂g₂, tsá₃ 'e₂ tin₂ 'éi₂; jñia'₅₄ lia'₂ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄ jmo₂₃ a₂dsi₂cón₃. ⁸ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jne₅ quian'₅₄ guë'₂ dsa₂ i₂séi₂ jmi₂g₂, co₂rë₂ bá₄ téin₅ ta₁. Jaun₂ le₂jaun₂ bá₄ gue₃ 'liain'₅₄ le₂jain₂ le₂jain₂ lia'₂ con'₂ lë₅ ta₁ quió'₅. ⁹ Jme₁tí₁ jnia'₅₄ ne₄ Diú₄ quian'₅₄ rin'₅₄ jmo₂ ta₁; 'nia'₂ bá₄ líng'₅ co₂'nió'₄ 'uë₃ ja₁nau₂ ja₁lë₂ ta₁. O₃ lé₂ le₃jua'₅₄ ján₃, lín'₅ 'nia'₂ nē₂jag₄ caun₂ 'né₅ a₂chí'₅ quió'₅ Diú₄. ¹⁰ 'Uig₅₄ ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ Diú₄, ca₂cuë₃ ta₁ a₂tsi'₅₄ 'uig₅₄ 'ia'₂, co₂'nió'₄ ja₂ tē₅'ia'₂ bá₄ líng₅. I₂sián'₂ guë'₂ táng₃ jui₂₃ ne₄ jaun₂. Le₂jan₂ le₂jan₂ i₂jui₅ né₃, ca₂tín₂ con₂ 'í₁ rē₂ chi₂jua'₂ rē₂ bá₄ jui₂₃ tíoín'₅₄. ¹¹ Ia₁ 'i₁jan₂ tsá₃ ma₃'ein₂ lé₂ chi'₃ 'uig₅₄ siá'₂, jñia'₅₄ lia'₂ con'₂ caun₂ a₂ma₂chí'₅ bá₄; a₂jaun₂ lín₅ Cristo 'ñiog₅. ¹² Nē₃ né₃, jui₁lia'₂ ja₁jui₅ dsa₂ ne₄ 'uig₅₄ jaun₂ quian'₅₄ cu₄nió₄, cu₄tio₂g₂, quian'₅₄ ni₁cang₁ tág₅ jlá'₁, o₃ jui₁lia'₂ ja₁jui₅ 'e₂ dsa₂ quian'₅₄ jau₅₄ 'ma₂ o₃ quian'₅₄ ni₁nei₂, ni₁'ma₂ ta₅ né₃, ¹³ tion₅₄ bá₄ le₃jniá₂ ta₁ quió'₅ le₂jan₂ le₂jan₂. Jmi₂g₄ i₁jáun₃, si₂ bá₄ jme₃jnia₅ a₂jaun₂, jióg'₂ 'í₁ né₃ 'a₂ lia'₂ lë₅ ta₁ quió'₅ le₂jan₂ le₂jan₂. ¹⁴ Chi₂jua'₂ ca₂jio₃ a₂ca₂chí'₃ dsa₂ jaun₂, gue₃ bá₄ 'liain'₅₄; ¹⁵ la₁ nē₁jua'₂ ca₂cáu₂ né₃, dsi₃'én₂ bá₄ quió'₅. La₁ jñia'₅₄ con'₂ lióin₂ jmá'₃ 'ñiog₅, nē₂jag₄ bá₄ jan₂ dsa₂ i₂ja₂lag₃ ca₂lón₂ ne₄ si₂ bá₄ lé₂.

¹⁶ ¿Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂, guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ líng'₅ guá'₅ quió'₅ Diú₄, ton'₂ guá'₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ tē₂'au'₂ 'nia'₂? ¹⁷ Nē₁jua'₂ 'ein₂ ca₂'én₂ guá'₅ quió'₅ Diú₄, Diú₄ né₃ co₂dsia₅ 'éin₂ dsa₂ 'éi₂. Ia₁ i₂jñi₅ bá₄ guá'₅ quián₅ Diú₄, jaun₂ guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ líng'₅ guá'₅.

¹⁸ 'I₁jan'₂ 'nia'₂ tsá₃ 'ein₂ jui₁le₂gan₂. Chi₂jua'₂ chan₂ i₂lín₂ 'ñio₅ lín₃ ñí'₂ dsí₅ lia'₂ con'₂ lë₅ ñí'₂ dsí₅ dsa₂ mi₂güí₃, jui₁jmo₁₂ co₂dsia₅ ne₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ ñi₅, ia₁jaun₂ guë'₄ dsióg₄ léin₂ tē₃dsón'₂ dsa₂ i₂tin₂ i₂ñi₅.

¹⁹ Ia₁ ca₂le₃jé₃ a₂ñí₄ 'ñio₅ tin₂ dsa₂ mi₂güí₃, ca₂le₃jé₃ a₂jaun₂ tsá₃ 'e₂ quen₅ le₃ne₄ Diú₄. Ia₁ ne₄ Si₂ juá'₂: “Diú₄ join₂₃ dsa₂ jē₄ mai₅₄ quió'₅ guioin₅₄.”^k ²⁰ Juá'₂ ne₄ Si₂ ján₃: “I₂ñi₅ bá₄ Te₁gui'₅₄ 'a₂ lia'₂ qui₂dsi₂jio₅ dsí₅ dsa₂ i₂tin₂, a₂tsá₃ 'e₂ ta₁ tí₄.”^l ²¹ Jaun₂ lë₃, 'i₁jan₂ tsá₃ jui₁dsia₁₂ jág₁ tá'₅ le₃quió'₅ dsa₂ mi₂güí₃. Ia₁ a₂ca₂tín'₂ 'nia'₂ bá₄ ca₂le₃jé₃ a₂cha₂.

²² Pa₄, Apolos, Pe₄,^m mi₂güí₃ a₂chong₂ jnio₄, 'mú₃, jmi₂g₄ rē₂nē₃, jui₁la₂ jmi₂g₄ 'ió₃ né₃: ca₂le₃jé₃ bá₄ nē₅ lë₅ quián'₂ 'nia'₂. ²³ Le₂jaun₂ guë'₂ ján₃, i₂quián₅ Cristo bá₄ 'nia'₂; Cristo guë'₂ lín₅ i₂quián₅ Diú₄.

^k19 Job 5:13.

^l20 Salmo 94:11.

^m22 griego: Cefas.

Ta₁ a₂ca₂tín₂ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Cristo

4 ¹ Jaun₂ bá₄ né₃, con'₂ jnia'₅₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ Cristo bá₄ ca₂tín₂ dsa₂ jág₂ jnia'₅₄, a₂nio₅ ne₄ jnia'₅₄ jág₁ a₂jme₁rë₂'ma₄ quió'₅ Diú₄. ² Con'₂ siá'₂ táng₃, chi₂jua'₂ le₂në₅, jaun₂ bá₄ tion₅₄ ca₂tín₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂nio₅ gu₂ ta₁ le₂'éi₂, jme₃ti₃ quian'₅₄ ta₁ a₂ca₂ñi₂. ³ Të₂le₃ quió'₃ jniá₂ né₃, tsá₃ a₂nag₅₄ jaun₂ në₁jua'₂ ca₂quion'₂ 'nia'₂ 'í₁ le₃ja₁cong₂, o₃ në₁jua'₂ ca₂cáun₃ 'í₁ dsi₂tan₅₄ dsa₂ mi₂güí₃ 'e₂. Ca₂lia'₂ jnia'₅₄ 'ñi₃, tsá₃ cáun₅ 'í₁ le₃ja₁cong₂ 'ñi₃. ⁴ 'I₁caun₂ tsá₃ 'e₂ dsi₂jni₅ dsi₃. La₁ on₃jua'₅₄ le₂në₅ o₂'ag₅ jág₁ a₂tsá₃ 'e₂ rë₂cáng'₄. 'Nio₅ bá₄ Te₁gui'₅₄ i₂con₂ 'í₁ quió'₃. ⁵ Jaun₂ tsá₃ lë₁cáun₂ de'₂ 'nia'₂ 'í₁ tē₃jniá₅. Jë₁ma₂guán'₅ Te₁gui'₅₄, téi₂ si₂ ne₄ a₂rë₂'ma₄ a₂jmo₅-dsáu₅ dsa₂ jë₄ qui₁né'₃; jme₃jniai₂₃ ca₂le₃jé₃ a₂nio₅ qui₂dsi₂jnia₅ dsí₅ dsa₂. Jaun₂ gué₄ gue₃ dsa₂ 'liain'₅₄ a₂cuë₃ Diú₄ a₂'ñio₂ dsí₅ quió'₅ le₂jain₂ le₂jain₂.

⁶ Rin'₅₄ jniog₄, a₂dse₃ quián'₂ bá₄ 'nia'₂ juá'₅ jniá₂ ca₂le₃jé₃ a₂në₅, a₂'íng₅ Apolos quian'₅₄ guë'₂ 'ñi₃ jniá₂. Juá'₅ le₂në₅ ia₁jaun₂ tē₂le₃ quian'₅₄ jág₁ jáng'₅ léi₄ në₅ quián₂ jnia'₅₄, le₃tín'₂ 'nia'₂, a₂tsá₃ jmó'₂ 'nia'₂ ñag₅₄ gué₄ con'₂ lé₅ juá'₂ ne₄ Si₂, con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁jua'₂ ca₂jmo'₅₄ 'nia'₂ rón'₂ o₄quió'₄ jan₂, a₂jín'₅₄ 'nia'₂ sion₅ i₂sián'₂. ⁷ 'E₁in₂ 'éi₂ 'ag₅ 'ne₂ a₂dseng'₃ gué₄ lia'₂ con'₂ gué₄ ríng'₂? 'E₂ bá₄ bí₂ 'au'₂ jua'₅₄ tsá₃ ma₂cuë₃ Diú₄ né₃? 'E₂ guë'₂ lë₃ dsia'₂ jág₁ tá₅ në₂jag₄ bá₄ a₂ca₂jnag'₂ 'ñiag'₂ a₂cha₂ quiáng'₂ jmo'₂?

⁸ Jmo'₂ 'nia'₂ 'au'₂ 'ñio₅ lín₃ dse₃ ma₂chang'₂; ma₂cha₂ quián'₂ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃. Ma₂jmo'₂ 'nia'₂ 'au'₂ ma₂tiáng'₅ can'₅₄ bá₄ 'nia'₂, tsá₃ ma₃quiong'₅₄ jnia'₅₄. iJua'₅₄ mei'₂ gué₃ dsón'₂ dsi₂jó'₃ ma₂gon'₂ 'nia'₂! Jaun₂ bá₄ jme₁lé₂ gon₂ jnia'₅₄ co₂lë₅ quian'₅₄ 'nia'₂ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ le₂jaun₂. ⁹ Ia₁ lín₂ jniá₂, lia'₂ lé₅ bá₄ tē₂le₃ jë₁ca₂tó'₂ bá₄ ma₂chei'₃ Diú₄ con'₂ jnia'₅₄ i₂lág₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅, a₂jág₂ dsa₂ lia'₂ ja₁jín₂ dsa₂ i₂ma₂'í₄ 'éi'₃ dsián₃. Ma₂ja₂lén₂ dsa₂ jág₂ jnia'₅₄ në₂jag₄ a₂lë₁'io'₂ tē₅ dsí₅ jág₃ ca₂lë₃jín₃ i₂chan₂, lia'₂ dsa₂ mi₂güí₃ lia'₂ ángeles né₃. ¹⁰ Dsa₂ co₄ bá₄ 'ag₅ dsa₂ jnia'₅₄ o₄quió'₄ Cristo; 'nia'₂ guë'₂ ma₂jmo'₂ 'ñio₅ lín₃ ma₂ñí'₂ 'au'₂ jui₁lia'₂ tē₂le₃ quió'₅ Cristo. Ma₂jmo'₂ 'nia'₂ 'ñio₅ lín₃ tiá₂ ma₂tíong'₂; jnia'₅₄ guë'₂ jag'₅₄ táng₃ në₂jag₄ dsa₂ 'uan₅₄. Jme₂gan₃ dsa₂ 'nia'₂; jnia'₅₄ guë'₂ né₃ tsá₃ jei₅₄ dsa₂. ¹¹ Ca₂lia'₂ jñi₃ jmi₃g₄ në₃, ja₂náu₅ jnia'₅₄ a₂'ong₄, qui₂rë₂quein₂ dsi₅, tsá₃ cha₂ a₂qui'₅₄, tsá₃ dsi₂néi₂ cha₂ 'io₁ jnia'₅₄. Dsa₂ guë'₂, con'₂ lë₁co₂j móg'₂. ¹² Ja₂náu₅ jnia'₅₄ jmo₂ ta₁ quian'₅₄ gu₂-tag₄ guio₅₄. Jui₁lia'₂ jme₁të₂'o'₂ dsa₂, caun₂ jág₁ dse₃ bá₄ qui₁jein'₄ jniá₂ quió'₅. Jui₁lia'₂ jme₁co₂'ein₅ dsa₂, la₁ jmo₂ bá₄ jnia'₅₄ tió'₃ dsi₅. ¹³ Chan₂ guë'₂ dsa₂ i₂dsia₅ 'ag₅ 'lig'₅₄, la₁ caun₂ jág₁ dse₃ bá₄ cuë'₂ táng₃ jnia'₅₄. Jág₂ dsa₂ në₂jag₄ ti₁'ñe'₅₄ a₂tsá₃ ta₁ tí₄, në₂jag₄ bá₄ jme₁qui₅ quió'₅ dsa₂ mi₂güí₃ né₃, ca₂lia'₂ jñi₃ jmi₃g₄ në₃.

¹⁴ On₃jua'₅₄ ia₁jaun₂ cán'₁ 'nia'₂ o₂guí'₃ tó'₅ jniá₂ jág₁ la₂ ne₄ si₂. A₂jaun₂ bá₄ jmo₂₃ jág₁ tē₃jniá₅ ja₁cong'₂, në₂jag₄ bá₄ chi'₂-guein₂ quiáng₃

i₂'nióg₃ gué₄ lin₃.¹⁵ Ia₁ o₁jnia'₅₄ guia₃ mei₅ tē₅ ca₂rē₃chán₃ i₂jme₃tag₅
'nia'₂ le₃quió'₅ Cristo, la₁ tsá₃ juin₅ jéi'₅ 'nia'₂ chan₂. Ia₁ le₃quió'₅ Cristo
Jesús, tē₂le₃ quian'₅₄ jág₁ dse₃ quió'₅, ca₂lin₃ jniá₂ jéi'₅ 'nia'₂.¹⁶ Jaun₂
lē₃, mi₅ jniá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, jaun₂ tón'₂ 'nia'₂ jui₅ i₁nio'₄ 'nia'₂ ja₁ma₂ñi₃
jniá₂.

¹⁷ 'Uig₅₄ jaun₂ bá₄ tsín₂ jniá₂ Timoteo, i₂jmo₅ jniá₂ dsi₃ co₂'nió'₄ guein₂
quiáng₃ i₂'nióg₃ gué₄ lin₃, i₂rē₂ti'₅₄ le₃ja₁con₂ Te₁gui'₅₄. 'Éi₂ bá₄ jmo₃
dsiog'₂ 'au'₂ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lē₅ chan₂ jniá₂ a₂'éng₂ le₃quió'₅ Cristo, lia'₂
con'₂ lē₅ jme₂tíng₁ guá'₅ ca₂le₂con₂ ja₁siá'₂.¹⁸ I₂lin₅₄ 'nia'₂ ma₂i₂nio'₅₄
jmo'₂ 'nia'₂ róng'₂, a₂lín'₂ 'nia'₂ a₂tsá₃ ma₃dsióg₄ jniá₂ i₁jing₁₂ 'nia'₂.

¹⁹ La₁ ñi'₅₄ ta₁ la₂ bá₄ 'nio₃ dsióg₄ i₁jág₃ nē₁jua'₂ ca₂cuē₃ Te₁gui'₅₄ jmi₅₄.
Jmi₅₄ jaun₂ le₃guion₅₄ jniá₂, on₃jua'₅₄ jmá'₃ jág₁ tá'₅ a₂dsia₅ dsa₂ jin'₄
'nia'₂ tioin'₅₄, le₃guion₅₄ jniá₂ ján₃ 'a₂ con'₂ bí₂ 'io₂₃.²⁰ Ia₁ jui₁lia'₂ ja₁gon₂
Diú₄, on₃jua'₅₄ a₂jnia'₅₄ dsi₂lé₂ jmá'₃ jág₁; a₂quian'₅₄ jui₅bí₂ bá₄ ján₃.

²¹ ¿E₂ 'niog'₂ 'nia'₂; a₂'i₁'é₃ jniá₂ uig₅ jē₁ma₂dsióg₃, o₃ a₂dsióg₄ jniá₂
caun₂ dse₃ a₂'nió₃ jniá₂ 'nia'₂ a₂'ua₁ dsi₃ 'e₂?

Jau'₂ 'í₁ quió'₅ jan₂ dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄

5 ¹ E₂ ca₂rē₃chá₃ jág₁, a₂chan₂ jan₂ jin'₄ 'nia'₂ 'no₂₃ dso₄, a₂jmo₂₃
a₂lē₅ quián₅ bá₄ dsa₂ mí₂ quián₅ jmei₂. Caun₂ dso₄ ca₂lia'₂ jnia'₅₄
dsa₂ i₂tsá₃ cuin₅ Diú₄ bá₄ gué₄ tsá₃ jmo₂₃ le₂nē₅.² iJmo'₂ gué₄ 'nia'₂ 'au'₂
a₂tiong'₅₄ dse₃ jmo'₂ róng'₂ tiong'₅₄; i'Nió'₄ jme₁tón'₂ 'nia'₂ qui₁'-áu'₂
'lia'₂ 'au'₂! Dsa₂ i₂ca₂'náu₂ dso₄ nē₅ ca₂tíin₂ o₃'iin₅ bá₄ jin'₄ 'nia'₂ nē₅.
³ O₁jnia'₅₄ tsá₃ quian'₅₄ jniá₂ 'nia'₂ dsi₁ne₁, la₁ 'eng₅₄ bá₄ ja₁nē₅ quian'₅₄
'nia'₂ tē₂le₃ quian'₅₄ jme₂dsí₂; ma₂cáun₃ jniá₂ 'í₁ ja₁con₂ dsa₂ i₂ca₂jmo₃
le₂nē₅, nē₂jag₄ bá₄ a₂chéng'₅ 'ñi₃ó₃ tē₃dsón'₂.⁴ Tión'₂ 'nia'₂ long'₂ o₄quió'₄
Te₁gui'₅₄ Jesús, a₂'en₅₄ jniá₂ tē₂le₃ quian'₅₄ jme₂dsí₂ quió'₃, quian'₅₄
jui₅bí₂ quió'₅ Te₁gui'₅₄ Jesús, ⁵ a₂jin'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ 'éi₂ o₄gú₃ Satanás,
ia₁jaun₂ qui₂dsi₃'én₂ ni₁ñi₁₂, ia₁jaun₂ tín'₂ jme₂dsí₂ quió'₅ jmi₅₄ i₁jáun₃
quió'₅ Te₁gui'₅₄.

⁶ Tsá₃ dse₃ a₂dsia'₂ 'nia'₂ jág₁ tá'₅. ¿Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂, “Quian'₅₄ ca₂juig₄
bá₄ levadura guion'₂ ta₁jē₂ ti₁can₁”? ⁷ Jniá'₃ 'nia'₂ levadura gui'₅₄,
ia₁jaun₂ lén'₂ 'nia'₂ co₂'nió'₄ ca₂míg₂ ti₁can₁ a₂tsá₃ levadura quian'₅₄,
jui₁lia'₂ tē₃dsón'₂ lín'₅ 'nia'₂. Ia₁ 'ñiog₅ bá₄ Cristo ca₂join₃ ñó₃ a₂rē₂jein'₅₄
ne₄ Diú₄ o₄quián₂ jniog₄; a₂lín₅ já'₂ cha'₂ i₂ca₂jon₃ Jmi₅₄ Tē₂'in₅₄ quián₂.
⁸ Jaun₂ lē₃, jme₁go₃ jniog₄ Jmi₅₄ jaun₂, on₃jua'₅₄ quian'₅₄ levadura gui'₅₄,
on₃ guē'₂ quian'₅₄ a₂'lig'₅₄ qui₂dsi₂jnia₅ dsi₅ jniog₄ ja₁con₂ rin'₅₄, on₃
guē'₂ jmó₁ uig₅ dsi₅ ja₁con₂ rin'₅₄; tē₂le₃ jme₁go₃ jniog₄ quian'₅₄ jág₁ tí₅
dsi₂jó'₃.

⁹ Ne₄ si₂ carta quió₃ a₂ca₂tsíng₂ ne'₅₄ 'nia'₂ le₂jniá₅, ca₂juá'₃ a₂tsá₃
jme₁quian'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ i₂nió'₅ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ lē₅ dsi₂i₂gu₂.

¹⁰ On₃jua'₅₄ jaun₂ rē'₂ juá'₅ jniá₂ a₂qui₂dsi₃uín'₃ 'nia'₂ co₂dsia₅ co₂ñei'₅₄
ja₁con₂ dsa₂ i₂'no₅ dso₄, ja₁con₂ dsa₂ i₂'ua₂ dsi₅, dsa₂ i₂'ang₅, dsa₂

i₂qui₂jme₂juin'₂ diú₄ lag₄ né₃. Ia₁ co₂nei'₅₄ jme₁'uín'₃ 'nia'₂ mi₂güí₃ la₂,
 jua'₅₄ mei'₂ gué₃ le₂jaun₂. ¹¹ A₂la₂ bá₄ juá'₅, a₂tsá₃ dsi₂ten₅₄ jme₁jen'₂
 'nia'₂ 'ñio₅ lín₃ 'ei₅ caun₂ jág₁ quian'₅₄ jan₂ i₂jmo₅ a₂lín₅ jan₂ rin'₅₄
 jniog₄, chi₂jua'₂ ján₃ gué'₂ nió'₅ jág₁ quian'₅₄ i₂tsá₃ lé₅ dsi₂i₂gu₂, chi₂jua'₂
 'ua'₂ dsí₅, chi₂jua'₂ jme₂juin'₂ diú₄ lag₄, chi₂jua'₂ qui₂juá'₂ jág₁ uig₅,
 chi₂jua'₂ qui₂i₂nioi₅₄ le₁'ein₅, chi₂jua'₂ qui₂'ang₂₃ né₃. On₃ gué'₂ ca₂tín'₂
 'nia'₂ qué'₅₄ quian'₅₄ dsa₂ le₂'éi₂. ¹² Tsá₃ ca₂tín₂ jniá₂ cáun₄ 'í₁ ja₁con₂
 dsa₂ i₂tsá₃ quiong'₅₄ jniog₄. Diú₄ bá₄ i₂con₂ 'í₁ ja₁con₂ dsa₂ 'éi₂. ¹³ La₁ia₁
 'nia'₂, ca₂tín₂ caun'₅₄ 'í₁ jmá'₃ lia'₂ dsa₂ i₂quiong'₅₄ jniog₄. Jaun₂ né₃:
 “Dsen₅₄ 'nia'₂ cau₅ dsa₂ 'lín'₅₄ i₂'en₅₄ jin'₄ 'nia'₂.”ⁿ

Mi'₅₄ a₂cha₂ jin₄ dsa₂ 'én₂ 'ni₂₃ riin'₅₄ ne₄ dsi₂tan₅₄ i₂tsá₃ 'én₂

6 ¹ Jui₁lia'₂ jme₁chan₂ 'ein₂ 'nia'₂ 'nio₃ dsia₃ dso₄ 'ni₃ rin'₅₄, 'a₂ bá₄
 lia'₂ tiá₂ 'au'₂ o₁dsia'₄ dso₄ ne₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ Diú₄ cuín₅, 'nió'₄
 a₂jme₁juig'₅₄ 'nia'₂ dsa₂ quián₅ Diú₄? ² 'Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂ jua'₂ dsa₂ juig₂
 quián₅ Diú₄ bá₄ gué'₂ i₂con₂ 'í₁ quió'₅ dsa₂ mi₂güí₃? Chi₂jua'₂ 'nia'₂
 i₂cáun'₂ 'í₁ quió'₅ dsa₂ mi₂güí₃ né₃, 'en₁ jmá'₃ gué'₂ tsá₃ 'ein₂ i₂tín₂
 chan₂ i₂lé₂ jme₃ré₃ jui₁lia'₂ mi'₅₄ me'₂? ³ 'Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂ jua'₂ le₂jio₅
 ángeles bá₄ quiong₅₄ jniog₄ 'í₁ quió'₅? 'E₂ gué'₄ bá₄ jaun₂ ca₂tág₂ jniog₄
 jme₁rē₂ 'e₂ caun₂ o₂me'₅₄ dsi₅ rē₂cha₂ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃ la₂! ⁴ Chi₂jua'₂ 'e₂
 caun₂ mi'₅₄ cha₂ quián'₂ 'nia'₂, rin'₅₄ jniog₄, 'e₂ lē₃ o₂nó'₅ 'nia'₂ o₂dsia'₅₄
 dso₄ ne₄ dsa₂ i₂tsá₃ 'e₂ quen₅ le₃quió'₅ guá'₅? ⁵ Juá'₅ jniá₂ le₂nē₅ ia₁jaun₂
 le₃guen'₅₄ 'nia'₂ ca₂la₂. 'O₃ bá₄ 'i₁jan₂ jmá'₃ tsá₃ 'ein₂ chan₂ jin'₄ 'nia'₂
 i₂qui'₅₄ jmig₄ jme₃rē₃ mi'₅₄ a₂nio₅ jin₄ rin'₅₄? ⁶ 'Rē₂ gué'₄ dsióg₅, lín'₂
 'nia'₂, jui₁lia'₂ jan₂ rin'₅₄ jniog₄ dsi₂dsiá₃ dso₄ ne₄ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂?

⁷ Chi₂jua'₂ ma₂tion'₅₄ 'nia'₂ mi'₅₄ jin'₄ 'nia'₂, co₂dsia₅ ma₂tán'₂ bá₄
 'nia'₂ jág₁ chi₂jua'₂ le₂jaun₂. 'Tsa₁ dse₃ gué'₄ jmo₃ dsa₂ co₂nei'₅₄ tió'₃ dsí₅
 a₂caun₂ lē₁dsi₂ñi₂ jmóg'₂ riin'₅₄? 'Tsa₁ dse₃ gué'₄ guén₄ jniog₄ jui₁'ang₁₂
 'e₂ 'ang₃ quián₂? ⁸ La₁ 'nia'₂ né₃, jmag'₅₄ dsa₂, 'ang'₂ quió'₅ dsa₂; ca₂tē₂
 ja₁con₂ rín'₂ 'nia'₂ guiong'₅₄ jmo'₂ le₂nē₅. ⁹ 'O₃ bá₄ tsá₃ ñi'₅₄ 'nia'₂, tsá₃
 ja₁gon₂ Diú₄ ca₂tín₂ dsa₂ i₂tsá₃ cuín₅ Diú₄? Tsá₃ cuín₅ 'nia'₂ jmig₄ jua'₅₄
 a₂le₃gang'₂, ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂i₂nio₄ nió'₅ jág₁ quian'₅₄ dsa₂ i₂tsá₃ lé₅
 dsi₂i₂gu₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂qui₂jme₂juin'₂ diú₄ lag₄, jui₁lia'₂ dsa₂ ñe'₂
 i₂dsi₂jnia₅ dsí₅ lia'₂ dsi₂jnia₅ dsí₅ 'io₅₄,^o jui₁lia'₂ dsa₂ ñe'₂ i₂nió'₅ jág₁
 quian'₅₄ dsa₂ ñe'₂ riin'₅₄, ¹⁰ jui₁lia'₂ dsa₂ 'ang₂, dsa₂ i₂'ua'₂ dsí₅, dsa₂
 i₂i₂nio₄ 'en₅, dsa₂ i₂i₂nio₄ qui₂dsia₂₃ jág₁ tē₂jág₁, dsa₂ i₂lí'₂ cu₄ tē₂le₃
 quian'₅₄ a₂'ñioi₅₄ jme₂gain₂₃ riin'₅₄: dsa₂ le₂'éi₂ né₃, tsá₃ ca₂tín₂ ja₁gon₂
 Diú₄. ¹¹ Le₂nē₅ bá₄ jme₁chan'₂ i₂lín₅₄ 'nia'₂ le₂jniá₅. La₁ 'ñiog₅ bá₄ Diú₄
 ma₂qui₂ca₂rín'₃ jme₂dsí₂ quián'₂ 'nia'₂, ma₂lé₅ 'í₁ quián₅, ca₂guei₃ Diú₄

ⁿ13 Deuteronomio 17:7; 19:19; 21:21,24; 24:7.

^o9 o₃, “dsa₂ ñe'₂ i₂'nag₅ quió'₅.”

'nia'₂ nə₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ dso₄ rin'₂ 'nia'₂, tē₂le₃ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄
Jesús, quian'₅₄ guē'₂ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ quián₂.

A₂'nió'₅ jmo₃ dsa₂ 'í₁ ni₁ni₁₂

¹² Chan₂ dsa₂ i₂juá'₂: “I₄ bá₄ 'éi'₃ le₃jmo₃ dsa₂ 'e₂ 'nio₃ jmo₃.” Dsón'₂
bá₄ dsau₅, la₁ tsá₃ jua'₅₄ ca₂le₃jé₃ jaun₂ jme₂'o₅₄. Dsau₅ bá₄ “I₄ 'éi'₃
le₃jmo₅₄ jniá₂ ca₂le₃jé₃ 'e₂ 'nio₃ jmo₅₄”, la₁ia₁ tsá₃ cuín₄ jniá₂ jmig₄ jua'₅₄
co₂dsia₅ jin'₄ jniá₂ co₂nei'₅₄ ne₄ 'i₁caun₂. ¹³ Dsau₅ bá₄ jui₁lia'₂ juá'₂ dsa₂:
“Lé₅ má₃ o₄quió'₄ rē₂tú'₅ dsa₂; rē₂tú'₅ guē'₂ dsa₂ lé₅ o₄quió'₄ má₃.” La₁ já₅
jmig₄ a₂'én₂ Diú₄ ta₁tin₃. La₁ tsá₃ ta₁ jaun₂ quí'₅ ni₁ni₁₂ jua'₅₄ a₂'no₃ dsa₂
dso₄ quian'₅₄ i₂sián'₂. Ta₁ a₂quí'₅ ni₁ni₁₂, a₂jme₃ti₃ ta₁ ne₄ Te₁gui'₅₄ bá₄
jaun₂; jaun₂ Te₁gui'₅₄ né₃ i₂cuē₅ bí₂ quió'₅ ni₁ni₁₂. ¹⁴ Ia₁ jui₁lia'₂
ca₂jme₃jen'₅₄ Diú₄ Te₁gui'₅₄ quian'₅₄ jui₅bí₂ quió'₅, le₂jaun₂ bá₄ jmo₃
a₂jein'₅₄ guē'₂ jniog₄ ján₃.

¹⁵ ¿Tsa₁ ni'₅₄ 'nia'₂ jaun₂ a₂tén₅ tē₂le₃ quió'₅ Cristo bá₄ ni₁ni₁ 'nia'₂?
¿On₃ bá₄ lé₂ le₃tion₄ jniog₄ jui₁lia'₂ a₂tén₅ ni₁ni₁ Cristo le₃ja₁con₂ jui₁lia'₂
jan₂ 'io₅₄ i₂'nag₅ quió'₅? ¿Tsá₃ jui₁le₅₄ bá₄ le₂jaun₂? ¹⁶ ¿Tsa₁ ni'₅₄ 'nia'₂,
jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ ne'₂ i₂nió'₅ jág₁ quian'₅₄ jan₂ 'io₅₄ i₂'nag₅ quió'₅,
co₂'nió'₄ caun₂ ni₁ni₅ bá₄ lé₅ jē₁le₃oin₃ le₂jaun₂? Ia₁ ne₄ Si₂ juá'₂:
“Co₂'nió'₄ caun₂ ni₁ni₅ lé₂ le₃oin₃ le₂jaun₂.”^p ¹⁷ La₁ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂
i₂rē₂quian'₅₄ Te₁gui'₅₄, co₂'nió'₄ jan₂ jme₂dsí₂ bá₄ lé₂ quian'₅₄.

¹⁸ Cuing₄ 'nia'₂ ja₁con₂ a₂'lig'₅₄ jui₁lia'₂ a₂qui₂'no₅ dsa₂ dso₄ quian'₅₄
i₂sián'₂. Jui₁'e₂ guē₃ dso₄ siá'₂ a₂'no₅ dsa₂, 'no₂₃ le₃co'₅₄ ni₁ni₁₂ bá₄. La₁
jui₁lia'₂ dsa₂ i₂nió'₅ jág₁ quian'₅₄ i₂tsá₃ lín₅ dsi₂i₂gu₂, 'no₂₃ dso₄ ja₁con₂
ni₁ni₁ 'niog₅ bá₄. ¹⁹ ¿Tsa₁ ni'₅₄ 'nia'₂ a₂lé₅ ni₁ni₁ 'nia'₂ caun₂ guá'₅
ja₁'en₅₄ Jme₂dsí₂ Jnió₅ i₂ma₂cuín₃ Diú₄? Jaun₂ tsá₃ lé₅ jua'₅₄ a₂tén'₅
guion'₅₄ 'nia'₂; ²⁰ ia₁ i₂ma₂ca₂lán₂ 'mu'₅₄ lín₃ Diú₄ 'nia'₂. Jaun₂ bá₄ lē₃
ca₂tín'₂ 'nia'₂ jme₁gan'₃ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ ni₁ni₁ 'nia'₂.

A₂to'₂ jág₁ dse₃ tē₂le₃ quió'₅ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jén'₂ gu₂

7 ¹ La₂ jein'₄ jniá₂ jág₁ quián'₂ 'nia'₂ a₂juá'₂ 'nia'₂ ne₄ si₂ a₂ca₂chen'₂
'nia'₂ ne₃. ² Dsón'₂ bá₄ dse₃ jua'₅₄ mei'₂ guē₃ co₂nei'₅₄ tsá₃ jén'₂
dsa₂ ne'₂ gu₂; la₁ 'uig₅₄ ia₁ ni₄ lē₃ qui₂i₂nio₄ dsa₂ jmo₂₃ 'lig'₅₄ jmig₄ nə₃,
jaun₂ bá₄ lē₃ co₂nei'₅₄ jui₁jen'₅₄ bá₄ dsa₂ mí₂ dsa₂ ne'₂ gu₂, jui₁le₂chan₂
bá₄ dsi₂i₂gu₂ le₂jain₂ le₂jain₂. ³ Dsa₂ ne'₂ guē'₂ né₃ ca₂tín₂ jme₃ti₃
ca₂le₃jé₃ con'₂ a₂ca₂tín₂ jme₃ti₃ le₃ja₁con₂ dsa₂ mí₂ quián₅; le₂jaun₂
guē'₂ dsa₂ mí₂ né₃ ca₂tín₂ jme₃ti₃ táng₃ le₃ja₁con₂ dsi₂i₂gu₂ ca₂le₃jé₃
con'₂ a₂ca₂tín₂ jme₃ti₃. ⁴ On₃jua'₅₄ a₂ca₂tín₂ 'niog₅ dsa₂ mí₂ ni₁ni₁₂ 'nio'₂;
a₂ca₂tín₂ dsa₂ ne'₂ quián₅ bá₄ ján₃. Ján₃ guē'₂ le₂jaun₂ dsa₂ ne'₂ táng₃,
on₃jua'₅₄ a₂ca₂tín₂ 'niog₅ 'éi₂ ni₁ni₁₂; a₂ca₂tín₂ dsa₂ mí₂ quián₅ bá₄ ján₃.
⁵ Tsá₃ lē₁jmo₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ guēin'₄ le₂jang'₂ le₂jang'₂, jnia'₅₄ lia'₂

^p16 Génesis 2:24.

chi₂jua'₂ 'niog'₂ jmó'₂ 'nia'₂ caun₂ jág₁ a₂tsá₃ tiáng'₄ 'nia'₂ co₂lě₅ tĩn₃-ni₅
 jmig₄ ia₁ a₂'niog'₂ jmó'₂ ca₂ne₅₄ chi₁lěng'₄ Diú₄, jme₂'ing'₄ tē₁lia'₂ jmig₄
 jaun₂. Jē₁ma₂ca₂ñí₂ jmig₄ jaun₂, tián'₂ táng₃ 'nia'₂. Ia₁ con'₂ tsá₃ ñó₅
 nē₁ca₂caun₃ táu₂ i₂sē₃dsen₃ nē₁jua'₂ tsá₃ ca₂tió'₃ 'au'₂ 'nia'₂.

⁶ Ca₂le₃jě₃ a₂juá'₅ jniá₂ nē₅ cuē₅ jniá₂ 'nia'₂ jmig₄, on₃jua'₅₄ rē₂ a₂ton'₂
 jniá₂ 'nia'₂ caun₂ 'éi'₃. ⁷ Con'₂ juá'₅ jniá₂ 'ñió₃, 'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ ca₂le₃jín₃
 bá₄ dsa₂ ñe'₂ lín₅ lia'₂ lín₅ 'ñió₃; la₁ con'₂ nē₅ tĩn₂ Diú₄ jma₃quén₅
 ma₂cuē₃ dsa₂ 'a₂ lia'₂ niog₅ lín₅ dsa₂ le₂jain₂ le₂jain₂.

⁸ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ gu₂ le₁jen'₂, jui₁lia'₂ dsa₂ mí₂ i₂ma₂'ní₂ nē₃, juá'₅
 jniá₂ 'e₂ guē₄ dse₃ jua'₅₄ co₂ñei'₅₄ bá₄ tsá₃ ma₃jéin'₂ gu₂, tiain'₃ jui₁lia'₂
 chan₂ jniá₂ tsá₃ 'ein₂ gua₅₄ quiang'₅₄. ⁹ La₁ia₁ nē₁jua'₂ tsá₃ qui'₅₄ jmig₄
 jmo₃ tió'₃ dsí₅ nē₃, jui₁jein'₅₄ gu₂, ia₁ ja₂lín₃ guē₄ dse₃ bá₄ jéin'₂ co₂ñei'₅₄
 gu₂, lia'₂ con'₂ guē₄ a₂ñí₄ dsín'₂ 'ñiog₅.

¹⁰ La₁ juá'₅ jniá₂ juí₂ ca₂le₃jín₃ jui₁lia'₂ i₂ma₂tián'₅ le₁jen'₂ gu₂, tsá₃
 ma₃o₁tein₅₄ riin'₅₄ le₂jain₂ le₂jain₂. 'Éi'₃ nē₅ on₃jua'₅₄ 'éi'₃ quió₃ jniá₂
 'ñió₃; 'éi'₃ quió₅ Te₁gui'₅₄ 'ñiog₅ bá₄ nē₅. ¹¹ La₁ nē₁jua'₂ chan₂ jan₂ dsa₂
 mí₂ ca₂téin₂ dsi₂i₂gu₂, jui₁gua₂ bá₄ tei₄ 'ñiog₅; o₃ jui₁'ei₅₄ bá₄ táng₃ caun₂
 jág₁ quian'₅₄ dsi₂i₂gu₂ 'e₂. Le₂nē₅ bá₄ jui₁lia'₂ dsa₂ ñe'₂ táng₃, tsá₃ 'nió₅
 téin₂ dsa₂ mí₂ quiáin₅.

¹² Juí₂ jniá₂ jui₁lia'₂ i₂sián'₂, (jág₁ quió₃ 'ñió₃, on₃jua'₅₄ 'éi'₃ quió₅
 Te₁gui'₅₄): Chi₂jua'₂ tsá₃ 'én₂ dsa₂ mí₂ quián₅ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ 'én₂ rin'₅₄
 jniog₄, la₁ nē₁jua'₂ 'ñio₂ bá₄ dsí₅ dsa₂ mí₂ 'éi₂ guá₅ quiong'₅₄, tsá₃ 'nió₅
 téi₂ rin'₅₄ jniog₄ 'éi₂. ¹³ O₃ chi₂jua'₂ dsa₂ ñe'₂ i₂tsá₃ 'én₂ lín₅ dsi₂i₂gu₂ jan₂
 dsa₂ mí₂ i₂'én₂, la₁ nē₁jua'₂ 'ñio₂ bá₄ dsí₅ guá₅ quian'₅₄ dsa₂ mí₂ 'éi₂, ján₃
 bá₄ tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ mí₂ téi₂ ján₃. ¹⁴ Ia₁ jui₁lia'₂ dsi₂i₂gu₂ i₂tsá₃ 'én₂ nē₃,
 ma₂jmo₅ bá₄ Diú₄ a₂lě₅ 'í₁ tē₂le₃ quian'₅₄ dsa₂ mí₂; dsa₂ mí₂ i₂tsá₃ 'én₂
 nē₃, lě₅ bá₄ 'í₁ quián₅ Diú₄ tē₂le₃ quian'₅₄ dsa₂ ñe'₂ i₂'én₂ rin'₅₄ jniog₄.
 Jua'₅₄ mei'₂ tsá₃ le₂jaun₂, 'uín₂ chi'₂-guein₂ quián'₂ 'nia'₂ tsá₃ le₁jín₃.
 La₁ia₁, lia'₂ con'₂ tí₅ jág₁, ma₂ñió₅ bá₄ 'éi₂. ¹⁵ La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ ñe'₂ o₃
 dsa₂ mí₂ i₂tsá₃ 'én₂ nē₃, chi₂jua'₂ tion₅₄ 'nio₃ téin₂ riin'₅₄, jui₁tein₅₄ riin'₅₄.
 Tsá₃ lě₅ jua'₅₄ rē₂jnág₅ jui₅ quió₅ dsa₂ i₂'én₂ rin'₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂.^q Ia₁
 ma₂tē₃ Diú₄ jniog₄ a₂le₃chong₂ le₁'ág₄ tei₄ dsi₅. ¹⁶ Ia₁, 'a₂ lia'₂ ñi'₅₄ 'ne₂
 dsa₂ mí₂, jua'₅₄ lē₂ long'₅₄ dsi₂i₂gog'₂? Le₂jaun₂ guē'₂ 'ne₂ dsa₂ ñe'₂, 'a₂
 bá₄ lia'₂ ñi'₅₄ jua'₅₄ lē₂ long'₅₄ dsa₂ mí₂ quiáng'₂?

¹⁷ Jñia'₅₄ lia'₂ jui₁i₂nio₄ dsa₂ le₂jain₂ le₂jain₂ jui₁lia'₂ niog₅ lě₅ jui₅
 ma₂chei'₃ Te₁gui'₅₄, lia'₂ con'₂ lě₅ ma₂tē₅ Diú₄. 'Éi'₃ nē₅ cuē₅ jniá₂
 ca₂le₃jín₃ guá'₅. ¹⁸ Chi₂jua'₂ i₂lín₅₄ ma₂le₁uĩng₁ lo₄ lia'₂ con'₂
 jme₁ca₂rē₃'éin₂ ca₂tē₃ Te₁gui'₅₄, tsá₃ jui₁jme₂tsín₃ léi₄ jaun₂. O₃ chi₂jua'₂
 'ein₂ ca₂rē₃'én₂ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄ tē₃ tsá₃ rē₂uĩng₄ quió'₅, tsá₃ jui₁guein₁₂
 uĩng₃ quió'₅. ¹⁹ Ia₁ tsá₃ 'e₂ dsen₅₄ ta₁ jua'₅₄ rē₂uĩng₄ o₃ tsá₃ rē₂uĩng₄ quió'₅
 dsa₂ te₁i₂noi₅₄. A₂jme₃ti₃ 'éi'₃ quió'₅ Diú₄ bá₄ dsa₂ dsen₅₄ ta₁. ²⁰ Le₂jan₂

^q15 lit. "Tsá₃ chi₁'ñe'₅₄ dsa₂ i₂'én₂ rin'₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂."

le₂jan₂ bá₄ dsa₂ ca₂tín₂ le₃chain₂ lia'₂ con'₂ lín₅ 'ñiog₅ lia'₂ con'₂
 jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄. ²¹ Chi₂jua'₂ jme₁lín₄ dsa₂ i₂jme₂ti₃ a₂tsá₃ 'liang'₅₄,
 lia'₂ con'₂ jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄, tsá₃ jmo₂ 'i₅ 'au'₂ a₂jaun₂; la₁ chi₂jua'₂
 ca₂cuin₃ jmig₄ a₂tsá₃ ma₃lén₄'₂ dsa₂ i₂jme₂ti₃ ta₁, ja₂lín₃ gué₄ dse₃ quio'₅₄
 jui₅ jaun₂. ²² Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jme₁lín₄ i₂jme₂ti₅ ta₁ ne₄ dsa₂ lia'₂ con'₂
 jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄, la₁ rē₂nē₃ nē₃ ma₂lín₅ dsa₂ i₂jme₂ti₃ le₃ja₁con₂
 Te₁gui'₅₄. Ján₃ bá₄ guē'₂ le₂jaun₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'ein₂ ne₄ jme₁jme₂ti₃
 lia'₂ con'₂ jme₁ca₂të₃ Te₁gui'₅₄ la₁ rē₂nē₃ guē'₂ nē₃, ma₂lín₅ dsa₂ i₂jme₂ti₃
 ta₁ ne₄ Cristo. ²³ I₂ca₂quín₁ 'mu'₅₄ lín₃ bá₄ 'nia'₂ ca₂láu₂ Cristo. Jaun₂ tsá₃
 ma₃cuín₅ 'nia'₂ jmig₄ jua'₅₄ a₂jme₁ti₄ gué₄ ne₄ dsa₂ mi₂güí₃. ²⁴ Le₂nē₅
 bá₄ jaun₂, 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, jui₁tión'₂ bá₄ 'nia'₂ lia'₂ jme₁lín₄ lia'₂
 con'₂ jme₁ca₂të₃ Diú₄ 'nia'₂.

²⁵ Nē₃ nē₃, jui₁lia'₂ dsa₂ mi₄ i₂tsá₃ dsa₂ ñe'₂ ma₂jio₅, tsá₃ 'e₂ 'éi'₃
 ma₂ñi₂ jniá₂ ja₁con₂ Te₁gui'₅₄. La₂ cuē₅₄ jniá₂ jág₁ lia'₂ con'₂ ñí'₂ dsi₃,
 co₂'nió'₄ jan₂ i₂tí₅ jág₁ quió'₅ ia₁ a₂ñéi₂ dsi₅ Te₁gui'₅₄. ²⁶ Jaun₂ lín₂,
 ja₂lín₃ gué₄ dse₃ jua'₅₄ co₂ñei'₅₄ gué₄ jui₁chan'₂ bá₄ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lé₅
 chang'₂, 'uig₅₄ ia₁ 'ñio₅ lín₃ cha₂ o₂me'₅₄ dsi₅ jmig₄ rē₂nē₃. ²⁷ Chi₂jua'₂
 ma₂jen'₂ gog'₂, tsá₃ jmó'₂ 'au'₂ jua'₅₄ téng'₄ ríng'₂. Chi₂jua'₂ tsá₃ ma₂jen'₂
 guē'₂ gog'₂, tsá₃ lē₁'nág'₂ dsa₂ mī₂ i₂ne'₅₄ quiang'₅₄. ²⁸ La₁ nē₁jua'₂
 ca₂jen'₂ guē'₂ gog'₂, on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄ jaun₂. Le₂jaun₂ bá₄ ján₃ jui₁lia'₂
 dsa₂ mi₄, chi₂jua'₂ ca₂jéin'₂ gu₂, on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄ jaun₂ ján₃. La₁ ñña'₅₄
 lia'₂ a₂jaun₂ bá₄ juá'₅ jniá₂, le₃chain₂ quian₅ o₂me'₅₄ dsi₅ mi₂güí₃ la₂.
 A₂jaun₂ tsá₃ jme₁'nio₃ jniá₂ dsi₂ñí'₂ 'nia'₂.

²⁹ A₂la₂ bá₄ 'nio₃ jniá₂ juá'₄, rin'₅₄ jniog₄. Tsá₃ ma₃ué₂ le₃'ag₄ a₂dsióg₄
 Jmig₄ quió'₅ Te₁gui'₅₄. 'Uig₅₄ jaun₂, juí₂ jniá₂ 'nia'₂; nē₃ tē₂le₃ ne₄ jui₅,
 ca₂le₃jín₃ i₂ma₂tián'₅ quian'₅₄ dsa₂ mī₂, jui₁le₂chain₂ nē₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃
 dsa₂ mī₂ quiáin₅ chan₂. ³⁰ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂chan₂ qui₂le₁qui'₂ dsi₅, jui₁jmo₁₂
 bá₄ dsi₅ nē₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ 'e₂ o₂i₁ dsi₅ chain₂. Le₂jaun₂ guē'₂ jui₁lia'₂ dsa₂
 i₂jmo₅ 'io'₂, ca₂tín₂ bá₄ jmo₃ nē₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ dse₃ chain₂. Le₂jaun₂
 guē'₂ ján₃ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂qui₂lá₅ 'e₂ lá₅, jui₁jmo₁₂ bá₄ dsi₅ nē₂jag₄ bá₄
 on₃jua'₅₄ a₂quió'₅ 'e₂ ma₂lá₃. ³¹ Le₂jaun₂ guē'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jmó'₂ ta₁
 a₂cha₂ mi₂güí₃ la₂, jui₁jmo₁₂ bá₄ dsi₅ nē₂jag₄ bá₄ a₂tsá₃ chi₂quiain₂₃
 jmig₄ a₂jaun₂. Ia₁ ma₂ja₂quián₃ dsi₃ñí₂ bá₄ lia'₂ lé₅ mi₂güí₃ la₂.

³² Jaun₂ 'nio₃ jniá₂ tsá₃ tón'₂ 'nia'₂ qui₂le₁quian'₄ 'nia'₂ o₂i₁ dsi₅. Ia₁
 jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ ñe'₂ i₂con'₂ 'ñio'₂ i₂tsá₃ dsa₂ mī₂ quian'₅₄, 'i₅ dsi₅ tē₂le₃
 quió'₅ Te₁gui'₅₄, ton'₂ jmo₂₃ bá₄ a₂'ñio₂ dsi₅ 'éi₂. ³³ Ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jen'₂
 gu₂ nē₃, 'ñio₅ lín₃ gué₄ dsan₂ dsi₅ jui₁lia'₂ 'e₂ a₂niog₅ cha₂ mi₂güí₃, 'a₂
 lia'₂ jmo₃ a₂'ñio₂ dsi₅ 'io₅₄ quiáin₅. ³⁴ Jma₃quén₅ bá₄ dsi₂jio₅ dsi₅.
 Jui₁lia'₂ jan₂ 'io₅₄ i₂tsá₃ gu₂ ma₂rē₂jen'₂, o₃ jan₂ dsa₂ mi₄ 'e₂, 'ñio₅ gué₄
 dsan₂ dsi₅ tē₂le₃ o₄quió'₄ Te₁gui'₅₄, a₂'nio₃ lén₂ 'í₁ le₃ja₁con₂ Diú₄, lia'₂
 le₃quió'₅ ni₁ñi₁₂, lia'₂ le₃quió'₅ jme₂dsi₂ nē₃. La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ mī₂
 i₂ma₂chan₂ dsi₂i₂gu₂ guē'₂ nē₃, 'ñio₅ lín₃ gué₄ dsan₂ dsi₅ jui₁lia'₂ 'e₂ niog₅
 cha₂ mi₂güí₃, 'a₂ lia'₂ jmo₃ a₂'ñio₂ dsi₅ dsa₂ ñe'₂ quiáin₅.

³⁵ A₂dse₃ quián'₂ bá₄ 'nia'₂ juá'₅ jniá'₂ le₂ně₅, on₃jua'₅₄ rē'₂ a₂jni'₄ jniá'₂ quián'₂ 'nia'₂, tē₂le₃ ia₁jaun₂ le₃chan'₂ 'nia'₂ lia'₂ con'₂ dsi₂ten₅₄, ia₁jaun₂ lé₂jang'₅₄ 'nia'₂ 'au'₂ ne₄ Te₁gui'₅₄ tē₃ tsá₃ jnág₅ cha₂.

³⁶ La₁ chi₂jua'₂ 'ein₂ chan₂ jan₂ dsa₂ mi₄ i₂jme₁ma₂li'₅₄ jág₁ a₂jéin'₂ gu₂ quiain'₅₄, ton'₂ ma₂ca₂ñí₂ jmi₄ i₁jéin'₂ gu₂, chi₂jua'₂ lín₂ a₂tsá₃ jmo₂₃ lia'₂ dsi₂ten₅₄ ja₁con₂ 'éi₂, chi₂jua'₂ le₂jaun₂ dsi₂ten₅₄ lé₂ a₂jéin'₂ gu₂, jui₁jmo₁₂ bá₄ 'a₂ lia'₂ 'ñio₂ dsí₅; lé₂ bá₄ qui₂jéin'₂ gu₂, ia₁ on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄ jaun₂. ³⁷ La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂'ei₅ caun₂ dsí₅, on₃jua'₅₄ a₂'nió'₅ 'ein₂ qui₂chi₂quióng₂ jmi₄, tē₂le₃ qui'₅₄ jmi₄ jmo₃ 'í₁ 'ñiog₅, a₂dse₃ bá₄ jaun₂. ³⁸ Jaun₂ le₂ně₅ bá₄, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jén'₂ gu₂, a₂dse₃ bá₄ jmo₂₃; la₁ia₁ jui₁lia'₂ i₂tsá₃ jén'₂ gu₂ ja₂lín₃ gué₄ dse₃ jmo₂₃.

³⁹ 'I₄ 'éi'₃ jiog₃ dsa₂ mí₂ jñiai₃ dsi₂i₂gu₂ 'a₂ con'₂ jñia'₅₄ jmi₄ chan₂ 'éi₂. Nē₁ca₂jon₃ dsi₂i₂gu₂ gué₂ né₃, jaun₂ gué₄ le₃jñin₅₄ guá₃ táng₃ jéin'₂ gu₂ chi₂jua'₂ 'ein₂ quiain'₅₄ 'nio₃, la₁ lē₃ jua'₅₄ lín₅ dsa₂ 'én₂ 'éi₂. ⁴⁰ La₁ ja₂lín₃ gué₄ dse₃ le₃chain₂ jua'₅₄ co₂ñei'₅₄ tsá₃ ma₃gu₂ jéin'₂ táng₃. Le₂ně₅ con'₂ lín₂ jniá'₂ bá₄. Qui₂dsi₂jio₅ dsi₃ con'₂ lé₅ jio₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ bá₄, lín₂ jniá'₂.

Jui₁lia'₂ ñi₄ já'₂ a₂qui₂rē₂jen'₅₄ ne₄ diú₄ lag₄

8 ¹ La₂ juá'₄ táng₃ jui₁lia'₂ cuente quió'₅ ñi₄ já'₂ a₂qui₂jén'₅ dsa₂ ne₄ diú₄ lag₄. Dsón'₂ bá₄ jaun₂ cha₂ a₂ne₄ jniog₄, ca₂le₃jág₃. Jui₁lia'₂ a₂ñi₅ dsa₂ né₃, a₂jaun₂ bá₄ jmo₅ a₂róin₂; la₁ jui₁lia'₂ a₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄, a₂jaun₂ bá₄ jmo₅ a₂dsi₂cóin₃. ² Chi₂jua'₂ chan₂ i₂juá'₂ ma₂tiin₂, tsá₃ bá₄ gué₄ 'e₂ ma₂tiin₂ lia'₂ con'₂ dsi₂ten₅₄ le₃tiin₂. ³ Chi₂jua'₂ 'ein₂ tē₃dsón'₂ 'nioi₃ Diú₄, i₂cuin₅ bá₄ Diú₄ dsa₂ le₂'éi₂.

⁴ Jaun₂ né₃, jág₁ jui₁lia'₂ a₂qui₂g'₂ dsa₂ ñí₅ a₂ma₂tē₁no₁ nē₂jén'₃ dsa₂ ne₄ diú₄ lag₄: ne₄ bá₄ jniog₄ jaun₂, 'i₁caun₂ tsá₃ 'e₂ quen₅ jui₁lia'₂ diú₄ lag₄ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃ la₂, ia₁ jñia'₅₄ lia'₂ jan₂ bá₄ Diú₄ chan₂. ⁵ Jui₁'a₂ gué₃ la₂ chan₂ i₂tē'₂ dsa₂ diú₄ guei'₅₄ i₂juí₃ quian'₅₄ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃, (ia₁ tē₃dsón'₂ lé₅ le₂jaun₂ né₃, a₂niog₅ chan₂ juin₅ “diú₄”, ján₃ gué₂ le₂jaun₂ juin₅ i₂gon₂ ján₃), ⁶ la₁ tē₂le₃ quián₂ jniog₄ né₃, jñia'₅₄ lia'₂ jan₂ bá₄ Diú₄ chan₂, i₂lín₅ Jmei₂ jniog₄, i₂ca₂jmo₃ ca₂le₃jē₃ 'e₂ niog₅ cha₂. Le₂jaun₂ gué'₂ jniog₄ né₃ chong₂ o₄quió'₄ 'éi₂. Jñia'₅₄ lia'₂ jan₂ tan₅₄ bá₄ i₂gon₂, i₂lín₅ Jesucristo. Tē₂le₃ ne₄ o₄quió'₄ 'éi₂ bá₄ ca₂lē₃ ca₂le₃jē₃ a₂cha₂, ca₂tē₂ jniog₄ guio₅₄ né₃, chong₂ tē₂le₃ quian'₅₄ 'éi₂.

¹36-38 o₃, “La₁ chi₂jua'₂ 'ein₂ chan₂ jan₂ ja₁mí₄ i₂jē₁ca₂ñi₅ ñi₂ a₂jéin'₂ gu₂, chi₂jua'₂ le₂jaun₂ lín₂ dsa₂ a₂dsi₂ten₅₄ gué₄, jui₁jmo₅₄ bá₄ 'a₂ lia'₂ 'ñio₂ dsí₅, lé₂ bá₄ cuin₃ ja₁mí₄ a₂jéin'₂ gu₂, ia₁ on₃jua'₅₄ 'e₂ dso₄ jaun₂. La₁ nē₁jua'₂ chan₂ gué'₂ i₂lín₂ on₃jua'₅₄ a₂'nió'₅ 'ein₂ qui₂chi₂quióng₂ jmi₄, 'nio₃ a₂tsá₃ gu₂ jén'₂ bá₄ ja₁mí₄, caun₂ bá₄ 'ei₅ dsí₅ a₂tē₃gua₄ ja₁mí₄ le₂jaun₂ tē₃ tsá₃ gu₂ jéin'₂, a₂dse₃ bá₄ jaun₂. Jaun₂ le₂ně₅ bá₄, 'ein₂ qui₂cuin₅ ja₁mí₄ qui₂jen₂ gu₂, a₂dse₃ bá₄ jmo₂₃. Le₂jaun₂ gué'₂ jui₁lia'₂ i₂tsá₃ cuin₅ ja₁mí₄ a₂jen'₂ gu₂, ja₂lín₃ gué₄ dse₃ bá₄ ján₃.”

⁷ La₁ tsá₃ ca₂le₃jín₃ nj₅ a₂nē₅. I₂chan₂ bá₄ gué₄ i₂qui₂ma₂tín₂ dsí₅ jme₂gain₃ diú₄ lag₄, jmo₂₃ bá₄ gué₄ dsí₅ jui₁lia' ₂ jme₁quig' ₂ nj₅ a₂ma₂jáu' ₅ ne₄ diú₄ lag₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂'uan₅₄ jme₂dsí₂ quió' ₅, tsá₃ caun₂ a₂qui₂dsi₂jein₃ dsí₅, ma₂ca₂rē₃'iog₅ bá₄ jme₂dsí₂ quió' ₅. ⁸ Dsón' ₂ bá₄, on₃jua' ₅₄ o₄quió' ₄ má₃ náu₂ jniog₄ rē₂ ne₄ Diú₄. Ia₁ on₃jua' ₅₄ a₂náu₂ rē₂ gué₄ ne₄ 'éi₂, nē₁jua' ₂ ca₂que₅₄, on₃ guē' ₂ jua' ₅₄ a₂tsá₃ rē₂ tióg₂ nē₁jua' ₂ tsá₃ ca₂que₅₄ guē' ₂ táng₃. ⁹ La₁ia₁ jag₄ de' ₂ 'nia' ₂, ia₁ con' ₂ tsá₃ njó₅ nē₁qui₂ca₂sén' ₂ jui₁lia' ₂ i₂'uan₅₄, 'uig₅₄ ia₁ a₂rē₂na₄ jui₅ quián' ₂ 'nia' ₂ a₂lé₂ le₃quio' ₅₄. ¹⁰ Chi₂jua' ₂ nj' ₅₄ 'ne₂ rē₂ 'a₂ lia' ₂ dsi₂ten₅₄ jmó' ₂, nē₁jua' ₂ ca₂jág₂ jan₂ rin' ₅₄ i₂'uan₅₄, i₂tsá₃ lín₄ rē₂ nj' ₂ dsí₅, a₂néi' ₂ qué' ₂ ja₁tión₂ diú₄ lag₄, 'e₂ bá₄ lé₂ nē₁jua' ₂ ca₂tiá₂ dsí₅ 'éi₂ gué' ₃ a₂ma₂rē₂jen' ₅₄ ne₄ diú₄ lag₄? ¹¹ O₄quió' ₄ a₂nj' ₅₄ 'ne₂ jaun₂, dsi₃'én₂ ríng' ₂ i₂'uan₅₄ gué₄ né₃. Ca₂jon₃ Cristo o₄quió' ₄ 'éi₂ bá₄ ján₃. ¹² Ia₁ nē₁jua' ₂ jmo' ₂ 'nia' ₂ a₂tsá₃ caun₂ a₂qui₂dsi₂jein₃ dsí₅ ríng' ₂ i₂'uan₅₄, 'nau' ₂ 'nia' ₂ dso₄ tē₂le₃ ne₄ Cristo. ¹³ Jaun₂ lē₃, chi₂jua' ₂ léi₄ 'njó₃ bá₄ jniá₂ jmo₂₃ a₂tan' ₂ dso₄ ríng' ₃ o₄quió' ₄ 'e₂ a₂guē' ₂, ja₂lín₃ gué₄ dse₃ o₁líg' ₂ jmig₄ tsá₃ ma₃quig' ₅₄ nj₅, ia₁jaun₂ tsá₃ ma₃tián' ₃ dso₄.

Jui₁lia' ₂ a₂ca₂tín₂ jan₂ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Jesús

9 ¹ Dsón' ₂ bá₄ rē₂na₄ jui₅ a₂ca₂tíng₂ ca₂le₃jé₃ con' ₂ lé₅ ca₂tíng₂ ia₁ líng₅ dsa₂ i₂chen₄, ia₁ ma₂ca₂jíng₅₄ bá₄ Jesús i₂lín₅ Te₁gui' ₅₄ quián₂. Guion' ₅₄ bá₄ 'nia' ₂ né₃, líng' ₅ co₂'nió' ₄ ta₁ a₂rē₂jniá₂ quió₃, tē₂le₃ quió' ₅ Te₁gui' ₅₄. ² 'An₁ chan₂ bá₄ i₂lín₅₄ jmo₅ dsí₅ a₂tsá₃ lín₅ jniá₂ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Te₁gui' ₅₄. La₁ 'nia' ₂ né₃, ca₂tín' ₂ bá₄ 'nia' ₂ jmó' ₂ 'au' ₂, le₂nē₅ líng₅, ia₁ 'nia' ₂ bá₄ líng' ₅ i₂jáng' ₅ léi₄ ta₁ quió₃, a₂tē₃dsón' ₂ líng₅ jan₂ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Te₁gui' ₅₄. ³ Jui₁lia' ₂ dsa₂ i₂con₂ 'í₁ ja₁con₂ jniá₂, le₂la₂ bá₄ lé₅ jág₁ a₂jein' ₅₄ jniá₂ quió' ₅: ⁴ 'o₃ bá₄ tsá₃ ca₂tín₂ jniá₂ gue₅₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ cuē₅ dsa₂ a₂guē' ₅₄, o₃ 'e₂ cuē₅ dsa₂ a₂gui' ₅₄ ján₃? ⁵ 'o₃ bá₄ tsá₃ ca₂tág₂ jnia' ₅₄ jniá₂ jan₂ dsa₂ mí₂ i₂'én₂ i₂jen' ₄ jnia' ₅₄ gu₂ quian' ₅₄, jui₁lia' ₂ jmo₅ dsa₂ i₂chen₄ sián' ₂ quian' ₅₄ guē' ₂ chi' ₂ rin' ₅₄ Te₁gui' ₅₄ 'njog₅, jui₁lia' ₂ chan₂ Pe₄^s né₃? ⁶ 'o₃ bá₄ lín' ₂ 'nia' ₂, jnia' ₅₄ lia' ₂ jniá₂ quian' ₅₄ Bernabé ca₂tág₂ jmó₁ ta₁ a₂'nióg₂ a₂dsi₃njág₂? ⁷ 'Ein₂ bá₄ 'lióg₂ jme₂ti₃ chi₂jua' ₂ 'njog₅ bá₄ quí₃ 'liain' ₅₄ a₂dsi₂ñí₂? 'I₂'ein₂ bá₄ 'éi₂ i₂chéin' ₅ ni₁uín₂ uvas jua' ₅₄ tsá₃ gué' ₃ guē' ₂ míg₂ jaun₂? O₃ jui₁lia' ₂ dsa₂ i₂jmo₅ ta₁ jme₂can' ₅₄ chein₄ lau₂, 'Ján₃ guē' ₂ tsá₃ lé₂ le₃'ín' ₂ dsí' ₁ já' ₂? ⁸ Tsá₃ o₁len' ₂ 'nia' ₂ jua' ₅₄ jniá₂ a₂lē₁juá' ₅ con' ₂ lé₂ dsi₃ 'njó₃; ján₃ bá₄ le₂nē₅ juá' ₂ ne₄ Si₂ 'Éi' ₃. ⁹ Ia₁ chi₁ton₅ ne₄ Si₂ 'Éi' ₃ quió' ₅ Moisés le₂la₂: “Tsá₃ tó' ₂ 'nia' ₂ 'nei₅₄ mi₂'o₄ ca₁jui₅ i₂jmo₅ ta₁ i₂chén₂ míg₂ trigo.”^t 'A₂'i₅ dsí₅ Diú₄ ca₁jui₅ a₂juá' ₂ le₂jaun₂? ¹⁰ 'o₃ a₂juá' ₂ o₄quián₂ jniog₄ bá₄? Dsón' ₂ bá₄ o₄quián₂ jniog₄ bá₄ ca₂i₃to' ₅₄ 'éi' ₃ nē₅ ne₄

^s griego: Cefas.

^t 9 Deuteronomio 25:4.

Si₂. Ia₁ le₂jaun₂ bá₄ lé₅ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂quia'₂ 'uë₃ quian'₅₄ guë'₂ dsa₂ i₂cág'₅ míg₂ trigo. Tsá₃ a₁jaun₂ jua'₅₄ a₂lë₁jmo₅ dsa₂ 'éi₂ ta₁ a₂jmo₂₃, jua'₅₄ tsá₃ 'ín₂ dsí₅ a₂ca₂tín₂ a₂cág'₃ jaun₂. ¹¹ Jaun₂ le₂në₅, chi₂jua'₂ jaun₂ ma₂jñí₁ jnia'₅₄ jë₄ quián'₂ 'nia'₂ caun₂ jon₂ a₂gu₂dsí₂, ña₁lin₃ 'ñio₅ lín'₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂cag'₄ ca₂la₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ jui₁lia'₂ a₂dsi₃ñág₂ jnia'₅₄ të₁lia'₂ chong₂? ¹² Chi₂jua'₂ ca₂tín₂ dsa₂ sián'₂ a₂jme₁'oin'₄ 'nia'₂, 'ë₂ guë'₄ bá₄ ca₂tág₂ jnia'₅₄.

La₁ tsá₃ 'e₂ ma₂ca₂chi₁quian₁ jnia'₅₄ 'nia'₂ jmi₄g₄ jua'₅₄ a₂mi₂ a₂ca₂tág₂ jnia'₅₄ jaun₂. Ma₂jmo₁ bá₄ jnia'₅₄ tió'₃ dsí₅ ca₂le₃jé₃ ia₁jaun₂ tsá₃ lé₅ jua'₅₄ cha₂ jnág₅ a₂qui₂dsi₃'ag₅ jág₁ dse₃ quió'₅ Cristo. ¹³ ¿Tsa₁ ñi'₅₄ 'nia'₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂nio₅ ne₄ a₂jñio₅ dsi₂néi₂ guá'₅, guë'₅ jui₁lia'₂ a₂cha₂ dsi₂néi₂ guá'₅; jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ qui₂jme₂ti₃ ne₄chei₂ né₃, ján₃ guë'₂ quein'₅₄ gue₂₃ a₂jén'₅ ne₄chei₂? ¹⁴ Ján₃ bá₄ le₂jaun₂ ca₂jmo₃ Te₁gui'₅₄ 'éi'₃, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jnio₄ qui₂'é₂ jág₁ dse₃, quian'₅₄ ta₁ jaun₂ le₃chain₂. ¹⁵ La₁ jniá₂ né₃, tsá₃ 'e₂ ma₂ca₂chi₁quian₁ jniá₂ jmi₄g₄ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tion₅₄ lé₂ a₂ca₂tíng₂. On₃ guë'₂ jua'₅₄ jaun₂ jmo₅ jniá₂ si₂ la₂ ne'₅₄ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂'ín₂ dsí₃ a₂jmo₁'₂ le₂jaun₂ quian'₅₄ jniá₂. iTë₂le₃ quió₃ jniá₂, ja₂lin₃ guë'₄ dse₃ jua'₅₄ jóng₂, lia'₂ con'₂ guë'₄ në₁jua'₂ 'ein₂ jné₅ jui₅ a₂tsá₃ ma₃jme₁ti₁₂ guë'₄ ta₁ quió₃ a₂jmo₂₃ táng'₅!

¹⁶ La₁ia₁, jui₁lia'₂ jme₁'é₅ jniá₂ jág₁ dse₃, tsá₃ ca₂tín₂ jniá₂ dsia₅₄ jág₁ tá'₅, ia₁ tion₅₄ 'nió'₅ ca₂tíng₂ bá₄ qui₂'é₄ dsa₂ jág₁ dse₃. i'E₂ guë'₄ juí₂g₂ jniá₂ në₁jua'₂ tsá₃ ma₃ca₂'é₃ jniá₂ jág₁ dse₃! ¹⁷ Ia₁ në₁jua'₂ 'é₅ jniá₂ jág₁ dse₃ a₂'ñio₂ dsí₃ 'ñio₃, gue₅₄ bá₄ 'liang'₅₄. La₁ në₁jua'₂ tsá₃ jmo₂₃ a₂'ñio₂ dsí₃ 'ñio₃, a₂lë₁jme₂tí₁ bá₄ jniá₂ ta₁ a₂nio₅ gu₃ jmo₅₄. ¹⁸ ¿Na₅ bá₄ 'lian'₅₄ jniá₂ jaun₂ né₃? A₂jaun₂ bá₄ 'lian'₅₄ jniá₂; a₂lé₂ qui₁'é₄ jniá₂ jág₁ dse₃ ja₁con₂ dsa₂, a₂tsá₃ 'lia'₅₄ can₅₄, on₃jua'₅₄ chi₁quiang₁₂ jmi₄g₄ gue₅₄ a₂ca₂tíng₂.

¹⁹ O₁jñia'₅₄ la₂ jin₅₄ jniá₂, on₃jua'₅₄ chan₂ 'ein₂ ne₄ jme₂tí₁, la₁ jmo₅₄ jniá₂ dsí₃ në₂jag₄ bá₄ i₂ma₂rë₂'ñe'₅₄ jniá₂ quián₅ ca₂le₃jín₃, ia₁jaun₂ lé₂ le₃léi₂ guë'₄ juin₅ dsa₂ të₂le₃ quió'₅ Cristo. ²⁰ Jui₁lia'₂ jme₁'eng₅₄ quiang'₅₄ dsa₂ judíos, jmo₂₃ dsí₃ në₂jag₄ bá₄ líng₅ co₂'nió'₄ jan₂ dsa₂ judío, ia₁jaun₂ cuin₃ jmi₄g₄ a₂jóin₄ jniá₂. Jui₁lia'₂ ja₁con₂ dsa₂ i₂tion'₅₄ 'Éi'₃ quió'₅ Moisés, jmo₅₄ jniá₂ dsí₃ në₂jag₄ bá₄ a₂'eng₅₄ 'Éi'₃, ia₁jaun₂ jón₄ jniá₂ jui₁lia'₂ i₂tion'₅₄ 'Éi'₃, (o₁jñia'₅₄ la₂ tsá₃ 'Éi'₃ jaun₂ 'eng₅₄ të₃dsón'₂).

²¹ Të₂le₃ quió'₅ guë'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ tion'₅₄ 'Éi'₃ né₃, ján₃ bá₄ co₂ring₂ quian'₅₄ dsa₂ 'éi₂ jmo₂₃ dsí₃, ia₁jaun₂ jóng₄ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ tion'₅₄ 'Éi'₃, (o₁jñia'₅₄ la₂ tsá₃ lon₄ jniá₂ ne₄ 'Éi'₃ quió'₅ Diú₄, a₂'eng₅₄ bá₄ 'éi'₃ quió'₅ Cristo). ²² Jui₁lia'₂ ja₁con₂ dsa₂ 'uan₅₄ i₂tsá₃ lin₄ ma₂'én₂ rë₂, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jmo₂₃ dsí₃ líng₅, ia₁jaun₂ jóng₄ jui₁lia'₂ i₂'uan₅₄. Ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ dsa₂ ma₂jmo₃ jniá₂ dsí₃ a₂co₂ring₂ quian'₅₄ ca₂lë₃jín₃, ia₁jaun₂ cuin₃ jmi₄g₄ a₂lé₂ le₃lión₂ i₂lin₅₄. ²³ Ca₂le₃jé₃ a₂në₅ jmo₅ jniá₂ o₄quió'₄ jág₁ dse₃, ia₁jaun₂ bá₄ quen'₅₄ jniá₂ të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ dse₃.

²⁴ ¿Tsa₁ ŋi'₅₄ 'nia'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂i₂nio₄ co₂chi'₅₄ jme₁co₂₃, ca₂le₃jín₃ bá₄ 'éi₂ i₂nioi₅₄, la₁ i₂jan₂ tan₅₄ jui₁lia'₂ i₂lí'₂ bá₄, gue₅ premio? Le₂jaun₂ bá₄ 'nia'₂ ján₃, quen'₂ bí₂ o₂nóg'₅ co₂chi'₅₄ ia₁jaun₂ guéi'₁ 'nia'₂ premio.
²⁵ Ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂jme₂tin₅ ia₁ cha₂ ja₁lé₄ jág₁ a₂dsi₃cáu₂, jmo₂₃ 'í₁ 'ŋiog₅, ia₁jaun₂ bá₄ lí'₂ caun₂ corona a₂jio₅ co₂'na₂. La₁ jnio₄ né₃ quen'₂ bí₂ léi₂ caun₂ corona a₂jio₅ co₂tan₅₄ bá₄.
²⁶ Jaun₂ le₂nē₅, 'ŋió₃ jniá₂ né₃, on₃jua'₅₄ a₂lē₁i₂ŋi₄ jniá₂ co₂chi'₅₄; jaun₂ jme₁quín'₂ jniá₂, on₃jua'₅₄ a₂lē₁dsi₂dsí₂ ja'₂.
²⁷ Tē₂le₃ jma'₄ cué₅ uig₅ ŋi₃ 'ŋió₃, nē₂jag₄ bá₄ a₂rē₂'ŋe'₅₄, con'₂ tsá₃ ŋó₅ nē₁jua'₂ tē₁tsing'₄ 'lig'₅₄ 'ŋió₃, lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jme₁ting₅ i₂sián'₂.

To'₂ jág₁ a₂tsá₃ jme₃gan₃ dsa₂ diú₄ lag₄

10 ¹ Tsá₃ 'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ ŋi'₅₄ 'nia'₂ rin'₅₄ jnio₄, a₂jme₁tion'₅₄ dsa₂ can'₅₄ quián₂ jnia'₅₄ ma₂líg'₂ né₃ jnei₅, jaun₂ gué₄ ca₂ŋí₃ ca₂le₃jín₃ Jmí₁ŋí'₄ Guéin₂.
² Ca₂tón'₂ dsa₂ co₂lē₅ ca₂le₃jín₃ quiain'₅₄ Moisés jē₄ jnei₅ quian'₅₄ jē₄ jmi₁ŋí'₄ né₃.
³ Le₂jaun₂ bá₄ ján₃, ca₂gué'₃ co₂dsia₅ ca₂le₃jín₃ má₃ a₂gu₂dsí₂; ⁴ ca₂'in'₃ jmi₂ a₂gu₂dsí₂ ján₃.
 Ia₁ ca₂'in'₃ jmi₂ a₂ca₂'ia₂ dso'₂ ni₁'lau₂ a₂gu₂dsí₂ jaun₂ a₂ca₂jme₃quiong'₅₄ ca₂le₃jé₃ jmi₄ tioin'₅₄ jui₅, Ni₁'lau₂ jaun₂ né₃, Cristo bá₄ 'éi₂.
⁵ La₁ia₁, mei'₂ tsá₃ le₃jín₃ dsa₂ 'éi₂ né₃, tsá₃ ca₂jmo₃ a₂'ŋio₂ dsí₅ Diú₄. Jaun₂ ne₄ 'uig₅₄ jaun₂, qui₂i₃ga'₅₄ ni₁ŋi₁₂ 'uē₃ quein₂ co₂'ŋiog₅ jaun₂.

⁶ Ca₂le₃jé₃ a₂nē₅ ca₂lē₃ ia₁jaun₂ lē₅ caun₂ jág₁ a₂jáng'₅ léi₄ quián₂ jnio₄ jmi₄ né₃, ia₁jaun₂ tsá₃ jmó₁ jnio₄ 'ín₅ dsi₅ ja₁con₂ a₂'lig'₅₄, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ dsa₂ 'éi₂ 'ín₅ dsí₅.
⁷ Jaun₂ juíg₂ jniá₂ 'nia'₂, tsá₃ jme₁gan₃ 'nia'₂ diú₄ lag₄, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lín₅₄ dsa₂ 'éi₂; jui₁lia'₂ juá'₂ ne₄ Si₂:
 “Ca₂tián'₂ dsa₂ ca₂gué'₃ qui₂ca₂'in'₃ né₃, jaun₂ gué₄ qui₂ca₂nau₂, ca₂co₃.”
⁸ Tsá₃ ca₂tág₂ jnio₄ 'nióg₁ dso₄ jua'₅₄ nió'₄ jnio₄ jág₁ quian'₅₄ jui₁'ein₂ gué₃, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lín₅₄ dsa₂ 'éi₂. Ne₄ 'uig₅₄ jaun₂, quian'₅₄ co₂jmi₄ ca₂dsan₃ con'₂ guióg₂-ni₅ mei₅ dsa₂ 'éi₂.
⁹ On₃ guē'₂ ca₂tág₂ jnio₄ a₂quiong₅₄ táu₂ Te₁gui'₅₄ jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lín₅₄ dsa₂ 'éi₂, jaun₂ qui₂ca₂dsain₃, qui₂ca₂cag'₂ dsi₂mi'₂.
¹⁰ On₃ guē'₂ chi₁'ín'₄ 'nia'₂ uig₅ Diú₄, jui₁lia'₂ ca₂jmo₃ i₂lín₅₄ dsa₂ 'éi₂, jaun₂ ca₂chen₃ Diú₄ ángel i₂quian₅ 'mú₃, ca₂jme₃dsiain₂₃ dsa₂ 'éi₂.

¹¹ Le₂nē₅ bá₄ ca₂i₃ŋí₂ dsa₂ 'éi₂, ia₁jaun₂ jióg'₂ 'í₁ lē₅ léi₄; ca₂i₃to'₅₄ ne₄ Si₂ co₂'nió'₄ caun₂ jág₁ a₂i₂'ag₅₄ tē₃jniá₅, ia₁jaun₂ dsio₂g'₂ dsi₅ jnio₄ jmi₄ né₃, ia₁ ma₂ja₂quián₃ bá₄ le₃'ŋia₅ jmi₄ a₂le₂ti₃ a₂lē₅ dsí₅ Diú₄ jmo₃ ja₁con₂ jnio₄.
¹² Le₂nē₅ bá₄, chi₂jua'₂ 'ein₂ lín₂ chéin'₅ tiá₂ a₂'éin₂, jui₁jmo₁₂ 'í₁ ia₁jaun₂ tsá₃ tiáin'₃.
¹³ Tsá₃ 'e₂ táu₂ ma₂i₂ŋí'₂ 'nia'₂, jnia'₅₄ lia'₂ a₂qui₂dsi₂ŋí₂ dsa₂ mi₂güí₃. La₁ i₂rē₂ti'₅₄ bá₄ Diú₄, tsá₃ cuē₃ jmi₄g₄

^u7 Éxodo 32:6.

jua'₅₄ nj'₄ a₂qui₂dsi₁juin'₅₄ 'a₂ con'₂ njia'₅₄ tiang'₃. Tē₂le₃ 'njog₅ bá₄ Diú₄ jmo₃ caun₂ jui₅ 'a₂ lia'₂ lé₂ jmó'₂ a₂tiang'₃, jui₁'e₂ gué₃ caun₂ táu₂ já₅.

¹⁴ Jaun₂ juig₂ jniá₂ 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, quiá₂ 'nia'₂ cau₅ ja₁jme₂juin'₂ dsa₂ diú₄ lag₄. ¹⁵ Juig₂ jniá₂ 'nia'₂ dsa₂ i₂nj'₂ dsí₅: quion₂ de'₂ 'nia'₂ caun₂ 'í₁ a₂juá'₅. ¹⁶ Jui₁lia'₂ jme₁quian'₅₄ jniog₄ rin'₅₄, 'ne'₂ jniog₄ a₂'a₄ copa jnió₅, cuē₂ ti₁'mag'₄ Diú₄: ¿on₁jua'₅₄ a₂quein'₄ jniog₄ jmi₄ Cristo? Le₂jaun₂ bá₄ ján₃ jui₁lia'₂ jme₁quian'₅₄ jniog₄ rin'₅₄ jmo₂ dsió₁ i₁nj'₄: ¿on₁jua'₅₄ a₂quein'₄ jniog₄ ni₁nj₁ Cristo? ¹⁷ Jui₁lia'₂ caun₂ bá₄ i₁nj'₄ lé₅, ján₃ bá₄ le₂jaun₂ jniog₄ né₃, o₁jnia'₅₄ la₂ juag₅ jniog₄ lé₂, la₁ caun₂ bá₄ ni₁nj'₅ lág₅ jniog₄, ia₁ caun₂ i₁nj'₄ bá₄ que₂ jniog₄.

¹⁸ Quion₂ de'₂ 'nia'₂ 'í₁ 'a₂ lia'₂ lé₅ juig₂ Israel: ¿Tsa₁ lín'₂ 'nia'₂, njia'₅₄ dsa₂ i₂gué₅ má₃ nj'₄ já₂ a₂qui₂rē₂jen'₅₄ ne₄chei₂, le₂jaun₂ bá₄ quein'₅₄ guioin₅₄ ne₄chei₂ jaun₂? ¹⁹ Tsá₃ juig₂ jniá₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂cha₂ bí₂ 'io₅ diú₄ lag₄, on₃ guē₂ le₂jaun₂ nj'₅ a₂te₁'i₁ ne₅₄. ²⁰ Tē₂le₃ juá'₅ jniá₂, jme₁jén'₅ dsa₂ 'e₂ qui₂jén'₅ ne₄ 'éi₂, qui₂jén'₅ dsa₂ a₂jaun₂ ne₄ je₂na'₅₄, on₃jua'₅₄ rē₂ ne₄ Diú₄ tē₃dsón'₂. Jaun₂ tsá₃ 'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ quen'₅₄ 'nia'₂ quian'₅₄ je₂na'₅₄. ²¹ Tsá₃ lé₂ 'ag'₅₄ 'nia'₂ copa quió'₅ Te₁gui'₅₄, chi₂jua'₂ ján₃ guē₂ 'ag'₅₄ táng₃ copa quió'₅ je₂na'₅₄. On₃ guē₂ lé₂ quen'₅₄ 'nia'₂ ne₄ mesa quió'₅ Te₁gui'₅₄, chi₂jua'₂ ján₃ guē₂ quen'₅₄ táng₃ 'nia'₂ ne₄ mesa quió'₅ je₂na'₅₄.

²² ¿'E₂ lé₂ né₃? ¿O₃ bá₄ lé₂ le₃jmó'₁ jniog₄ ia₁jaun₂ le₃dsí'₅ Te₁gui'₅₄ o₄quián₂ jniog₄? ¿O₃ bá₄ 'uau'₂ gué₄ jniog₄ lia'₂ con'₂ gué₄ 'éi₂?

'A₂ con'₂ njia'₅₄ cuē₂₃ jmig₄ ia₁ a₂lág₅ jniog₄ dsa₂ quián₅ Cristo

²³ Dsón'₂ bá₄ dsau₅: “I₄ bá₄ 'éi'₃ le₃jmo₃ dsa₂ 'e₂ 'nio₃ jmo₃”, la₁ tsá₃ jua'₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂jaun₂ jme₂'o₅₄; dsau₅ bá₄: “I₄ 'éi'₃ le₃jmo₃ dsa₂ ca₂le₃jé₃ 'e₂ 'nio₃ jmo₃”, la₁ia₁ tsá₃ jua'₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂jaun₂ jmo₃ a₂dsi₃cón₃ dsa₂ tē₂le₃ quió'₅ jme₂dsí₂. ²⁴ 'Nió'₅ bá₄ 'no'₂ dsa₂ jui₅ jmo₃ a₂dse₃ le₃ja₁con₂ riin'₅₄, on₃jua'₅₄ rē₂ jmá'₃ lia'₂ a₂dse₃ ja₁coin₂ 'njog₅.

²⁵ Qué'₂ bá₄ 'nia'₂ lia'₂ 'ei₅ ne₄ a₂dsi₂'nag₂ 'ma'₅₄, lē₃ jua'₅₄ tsá₃ 'e₂ cáun'₂ 'nia'₂ 'í₁ o₄quió'₄ a₂qui₂dsi₂nji₅ 'au'₂ 'nia'₂. ²⁶ Ia₁: “Gua'₅₄ 'uē₃, quian'₅₄ gué₄ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ cha₂ ja₁jaun₂, a₂quió'₅ Te₁gui'₅₄ jē₂ bá₄ jaun₂.”^v

²⁷ Nē₁jua'₂ 'ein₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂ ca₂tē₃ 'nia'₂ a₂o₁qué'₂ ja₁quió'₄, nē₁jua'₂ 'niog'₂ 'nia'₂ o₁nóg'₅, jaun₂ qué'₂ bá₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ dsia₃ dsa₂ ne'₅₄, lē₃ jua'₅₄ tsá₃ cáun'₂ 'í₁ o₄quió'₄ a₂qui₂dsi₂nji₅ 'au'₂ 'nia'₂.

²⁸ La₁ nē₁jua'₂ chan₂ guē₂ 'ein₂ juá'₂: “Má₃ a₂qué'₂ 'nia'₂ nē₅ a₂ma₂jáu'₅ jme₁rē₂jen'₅₄ ne₄ diú₄ lag₄ bá₄ nē₅”, co₂dsia₅ tsá₃ ma₃qué'₂ 'nia'₂, o₄quió'₄

^v26 Salmo 24:1.

i₂juá'₂ le₂ně₅, já₃ bá₄ o₄quíó'₄ a₂qui₂dsi₂jñi₅ dsí₅ ně₃.^w ²⁹ A₂qui₂dsi₂jñi₅ dsí₅ dsa₂ 'éi₂ bá₄ guě'₂, on₃jua'₅₄ rě'₂ 'nia'₂.

La₁ chan₂ guě'₂ i₂le₃juá'₂ táng₃: “'E₂ 'uig₅₄ qui₂con₂ dsa₂ 'í₁ tē₂le₃ jui₅ a₂tsá₃ jnág₅ quió₃, o₄quíó'₄ 'a₂ lia'₂ niog₅ njí'₂ dsí₅ i₂sián'₂?” ³⁰ Chi₂jua'₂ cuě₅ jniá₂ ti₁ 'mag'₄ o₄quíó'₄ caun₂ má₃ a₂quen'₅₄ jniá₂ jě₄ guě'₅ dsa₂, 'e₂ 'uig₅₄ chi₂'ag₅ dsa₂ o₄quíó'₄ a₂guě'₂ jaun₂, chi₂jua'₂ cuě₅ ti₁ 'mag'₄ ně₃? ³¹ Jaun₂ lě₃, chi₂jua'₂ quě'₂, 'ag'₂, já₃ guě'₂ le₂jaun₂ chi₂jua'₂ 'e₂ guě'₄ niog₅ jmo'₂ 'nia'₂, jmo₄ bá₄ a₂jaun₂, la₁ jua'₅₄ le₃juin'₂ bá₄ Diú₄ le₃jě₃ a₂jaun₂. ³² La₁ tsá₃ cuě₂ 'nia'₂ jmig₄ jua'₅₄ ja₁lé₂ tsi₃sén'₂ dsa₂ judíos, on₃ guě'₂ dsa₂ griegos, on₃ guě'₂ dsa₂ i₂tén₅ le₃quíó'₅ guá'₅ quián₅ Diú₄ ně₃. ³³ Jniá₂ 'ñi₃ ně₃ quín'₅ bí₂ jmo₂₃ a₂tě₅ dsí₅ ca₂le₃jín₃, tsá₃ jmo₅ jniá₂ dsí₃ a₂'náu'₅ jniá₂ a₂dse₃ le₃ja₁cong₂ 'ñi₃. Jmo₅ bá₄ jniá₂ a₂dse₃ le₃ja₁con₂ i₂sián'₂, ia₁jaun₂ lióin₂.

11 ¹ Quian₂ 'nia'₂ jui₅ a₂ca₂can₃ jniá₂, jui₁lia'₂ jniá₂ ně₃, quian₅₄ jui₅ a₂ca₂can₃ Cristo.

'A₂ lia'₂ dsi₂ten₅₄ jmo₃ dsa₂ mí₂ jme₁tioin'₅₄ culto

² Rín'₅₄ jniog₄, a₂'ñio₂ dsi₃ lín₃ cuě₅ jniá₂ ti₁ 'mag'₄ 'nia'₂, 'uig₅₄ ia₁ a₂dsau'₂ bá₄ 'au'₂ jniá₂, ia₁ chan'₅₄ bá₄ 'nia'₂ tiá₂ jág₁ con'₂ lě₅ ma₂ca₂jme₁tin₅ jniá₂ 'nia'₂. ³ La₁ 'nio₃ jniá₂ a₂le₃ñi'₅₄ 'nia'₂: jui₁lia'₂ lín₅ Cristo mi₂dsi₄ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂ ñe'₂, já₃ guě'₂ le₂jaun₂ lín₅ dsa₂ ñe'₂ mi₂dsi₄ dsa₂ mí₂; jaun₂ lín₅ Diú₄ mi₂dsi₄ Cristo. ⁴ Jua'₅₄ mei'₂ guě'₃ jan₂ dsa₂ ñe'₂ jlě₂ dsi₅₄ jme₁chi₂léin'₂ Diú₄ jě₁le₁ñi'₂ dsa₂, o₃ jme₁ñág₅ jág₁ a₂cuě₅ Diú₄, chein'₂₃ o₂guí'₃ mi₂dsi₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂. ⁵ La₁ chi₂jua'₂ jan₂ guě'₂ dsa₂ mí₂ tsá₃ chi₁jlě₅ dsi₅₄ jme₁chi₂léin'₂ Diú₄, o₃ jme₁ñág₅ jág₁ a₂cuě₅ Diú₄, chein'₂₃ o₂guí'₃ mi₂dsi₅₄ chi₂jua'₂ le₂jaun₂ já₃; co₂jaun₂ bá₄ dsióg₅ ně₂jag₄ bá₄ rě₂chei₄ jñi₂ dsi₅₄. ⁶ Chi₂jua'₂ tsá₃ 'nio₃ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ mí₂ jlě₂ dsi₅₄, co₂ñei'₅₄ o₁chéi₄ jñi₂ dsi₅₄. La₁ chi₂jua'₂ caun₂ o₂guí'₃ jaun₂, a₂chéi₃ jan₂ dsa₂ mí₂ jñi₂ dsi₅₄, o₃ a₂téi'₅ 'e₂, jui₁jlě₅₄ bá₄ mi₂dsi₅₄. ⁷ Tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ ñe'₂ jlě₂ dsi₅₄, ia₁ 'éi₂ bá₄ lín₅ co₂'nió'₄ nió'₄ quió'₅ Diú₄, i₂jme₂jnia₅ a₂jlá'₁ quió'₅ Diú₄. La₁ia₁ dsa₂ mí₂ ně₃, lín₅ i₂jlán'₁ quián₅ dsa₂ ñe'₂. ⁸ Le₂'uig₅₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmó'₂ Diú₄ dsa₂ ñe'₂, ma₁ on₃jua'₅₄ quió'₅ dsa₂ mí₂ ca₂can₃ 'uig₅₄. Dsa₂ mí₂ bá₄ 'éi₂ ca₂já₃ ca₂liin₃ quian'₅₄ ni₁ñi₁ dsa₂ ñe'₂. ⁹ O₄quíó'₄ dsa₂ ñe'₂ bá₄ ca₂jmó'₂ Diú₄ dsa₂ mí₂, jaun₂ on₃jua'₅₄ rě'₂ dsa₂ ñe'₂ ca₂liin₃ o₄quíó'₄ dsa₂ mí₂. ¹⁰ 'Uig₅₄ jaun₂ guě'₂ ně₃, o₄quíó'₄ ángeles, ca₂tín₂ dsa₂ mí₂ cán₂ caun₂ léi₄ ne₄ mi₂dsi₅₄, a₂'ein₅₄ 'éi'₃. ¹¹ La₁ tē₂le₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ ně₃, tsá₃ lé₂ le₃chan₂ dsa₂ ñe'₂ jua'₅₄ mei'₂ guě'₃ tsá₃ dsa₂ mí₂ chan₂. Le₂jaun₂ guě'₂ já₃ tsá₃ lé₂ le₃chan₂ dsa₂ mí₂ jua'₅₄ mei'₂ guě'₃ tsá₃ dsa₂ ñe'₂ chan₂ táng₃. ¹² Ia₁ jui₁lia'₂ ca₂já₃

^w28 A₂lín₅₄ chog₅₄ si₂ juá'₂ já₃: “Ia₁ gua'₅₄ 'uě₃, quian'₅₄ guě₄ ca₂le₃jě₃ 'e₂ niog₅ cha₂ ja₁jaun₂, a₂quíó'₅ Te₁gui'₅₄ jě₂ bá₄ jaun₂.”

dsa₂ mí₂ dsi₁con₂ dsa₂ ñe'₂, já₃n₃ bá₄ le₂jaun₂ guë'₂ në₃ rë₂chan₂ dsa₂ ñe'₂ cáun₂ dsa₂ mí₂. La₁ ja₂lé₂ ca₂le₃jé₃ ja₁con₂ Diú₄.

¹³ Quion₂ 'nia'₂ 'í₁ jin'₄ 'nia'₂ guiong'₅₄: ¿Dsi₁ten₅₄ chi₃lén'₂ dsa₂ mí₂ Diú₄ jme₁le₁ñi'₂ 'nia'₂ të₃ tsá₃ chi₁jlë₅ mi₂dsi₅₄? ¹⁴ ¿Tsa₁ léi₄, tsa₁ já₂g'₂ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ dsi₂ten₅₄ i₂nio₄ dsa₂, caun₂ o₂guí'₃ bá₄ jaun₂ quió'₅ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ ñe'₂, chi₂jua'₂ quian₅ jñi₂ dsi₅₄ jang₄? ¹⁵ La₁ dsa₂ mí₂ guë'₂ në₃, jlá'₁ bá₄ të₂le₃ quió'₅ 'éi₂ chi₂jua'₂ quian₅ jñi₂ dsi₅₄ jang₄. Ia₁ con'₂ jaun₂ ca₂jñi₂ jñi₂ dsi₅₄ jang₄ co₂'nió'₄ caun₂ 'mi'₂ 'ñiá'₂. ¹⁶ Chi₂jua'₂ chan₂ guë'₂ i₂'nio₃ tsin₃ quió'₅ já₂g₁ në₅, jaun₂ juá'₅ jniá₂, ca₂lia'₂ jñia'₅₄ jnia'₅₄ guio₅₄, on₃ guë'₂ 'i₁caun₂ guá'₅ quián₅ Diú₄, tsá₃ tag₄ siá'₂ chí'₅.

Ca₂i₁juin₅₄ ñag₅₄ ca₂guë'₃ dsa₂ ja₁jmo₅ Má₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄

¹⁷ La₁ ne₄ si₂ la₂, 'éi'₃ a₂në₃ guë'₄ jmo₅₄ jniá₂, tsá₃ lé₂ jua'₅₄ juá'₄ jniá₂ a₂dse₃ tion'₅₄ 'nia'₂. Ia₁ jmo'₂ 'nia'₂ dain₅₄ jme₁ñig'₂, 'nió'₄ a₂jme₁jmo'₂ 'nia'₂ a₂dse₃. ¹⁸ Jë₁le₂'uig₅₄ juá'₅ jniá₂, ma₂guion₅₄ já₂g₁ a₂jmo'₂ 'nia'₂ le₁dsong'₅₄, lia'₂ jme₁ñi'₂ 'nia'₂. Mei'₂ tsá₃ tí₅ bá₄ ca₂la₂ já₂g₁ në₅, líng₂. ¹⁹ Dsón'₂ bá₄ jaun₂, tion₅₄ niog₅ qui₃jmo₃ dsa₂ jma₃quén₅ la₂-në₅, ia₁jaun₂ le₃jniá₂ jin'₄ 'nia'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂guei₃ Diú₄. ²⁰ Jaun₂ lë₃, jme₁ñi'₂ 'nia'₂, tsá₃ ma₂lë₅ quió'₅ Te₁gui'₅₄, má₃ a₂qué'₂ 'nia'₂ jaun₂, ²¹ ia₁ jë₁ma₂ca₂të₂ hora a₂quë'₅₄ 'nia'₂, jmo₅ dsa₂ i₂lin₅₄ jma₃quén₅ dsi₂jñiá₄ qui₂guë'₅. Chan₂ i₂lin₅₄ tion'₅₄ i₁cón'₅; të₁lia'₂ tion'₅₄ i₂sián'₂ le₁'ein₅. ²² ¿Tsa₁ dsi₂néi₂ quián'₂ 'nia'₂ cha₂ ja₁lé₂ le₃qui₁quë'₅₄ qui₁'ag'₅₄ 'nia'₂ në₃? ¿O₃ bá₄ ma₂jin'₅₄ 'nia'₂ sion₅ guá'₅ quián₅ Diú₄, já₂n₃ guë'₂ cuë'₂ 'nia'₂ o₂guí'₃ dsa₂ i₂tsá₃ 'e₂ cha₂ quió'₅? ¿E₂ bá₄ juig₅₄ jniá₂ 'nia'₂? ¿A₁juá'₄ jniá₂ dse₃ lia'₂ tion'₅₄ 'nia'₂ ia₁ a₂jmo'₂ le₂jaun₂? iDsón'₂ bá₄ tsá₃ le₂jaun₂!

Má₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄

(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

²³ Ia₁ a₂ca₂jñi₂ bá₄ jniá₂ a₂ca₂jme₃tag₅ 'ñiog₅ Te₁gui'₅₄ a₂ma₂ca₂jme₁tin₅ guë'₂ jniá₂ 'nia'₂; lia'₂ con'₂ le₃ca₂nei₂ jmig₄ jme₁ca₂jáng'₂ dsa₂, ca₂can₃ i₁ñí'₄. ²⁴ Jme₁ma₂dsan₃ cuë'₅ ti₁'mag'₄ Diú₄, jaun₂ guë'₄ ca₂'niai₃ ca₂dsi₃ i₁ñí'₄, jaun₂ ca₂juá'₂: “Qué'₂ 'nia'₂; a₂la₂ bá₄ ñi₃ a₂rë₂'na₄ o₄quián'₂ 'nia'₂. Jmo₄ 'nia'₂ le₂la₂ a₂dsiog'₂ 'au'₂ jniá₂.” ²⁵ Já₂n₃ bá₄ le₂në₅, jme₁ma₂ca₂lë₃ guë'₅ i₁ñí'₄, ca₂can₃ táng₃ copa, jaun₂ ca₂juá'₂: “A₂'a₄ copa la₂, lë₅ já₂g₁ 'mí₂ a₂li'₅₄ të₂le₃ quian'₅₄ jmi₃.^x Lia'₂ co₂ráun₂ 'ag'₅₄ 'nia'₂, jmo₄ 'nia'₂ a₂dsau'₂ 'au'₂ jniá₂.” ²⁶ Jaun₂ le₂në₅ bá₄, lia'₂ co₂ráun₂ tón'₄ 'nia'₂ quë'₅₄ i₁ñí'₄, 'ag'₅₄ 'nia'₂ a₂'a₄ copa, qui₂'é'₅ 'nia'₂ 'mú₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ ca₂lia'₂ ca₂të₂ jmig₄ i₁guain'₂ táng₃.

^x25 'Nio'₂ ja₁ton₅ Mateo 26:28; Éxodo 24:8; 1 Corintios 10:16.

'A₂ lia'₂ dsi₂ten₅₄ tón'₃ dsa₂ jmóg'₂ gué'₃ Má₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄

²⁷ Jaun₂ lē₃, chi₂jua'₂ 'ein₂ gué'₅ i₁ñí'₄, 'ín'₂ a₂'a₄ copa jaun₂, on₃jua'₅₄ ia₁ a₂léi₄ dsan₂ dsí₅, a₂rē₂cán'₄ bá₄ 'éi₂ le₃ja₁con₂ ñi₄ jmi₄ Te₁gui'₅₄.

²⁸ 'Uig₅₄ jaun₂ né₃, né'₃ a₂gué'₃ jan₂ dsa₂ i₁ñí'₄, né'₃ a₂'ín'₂ a₂'a₄ copa, jui₁quion₂ 'í₁ ja₁con₂ 'ñiog₅. ²⁹ Ia₁ nē₁ca₂gué'₃ ca₂'ín'₃, tē₃ tsá₃ rē₂ñí'₂ dsí₅, tsá₃ rē₂cuí'₅ ñi₄ Te₁gui'₅₄, cué'₅ uig₅ 'ñiog₅ bá₄ nē₁ca₂gué'₃ ca₂'ín'₃ le₂jaun₂. ³⁰ Ne₄ 'uig₅₄ jaun₂, juín₅ 'nia'₂ i₂le₁dso'₅₄, i₂'uan₅₄ né₃; i₂lin₅₄ gué'₂ ma₂qui₂ca₂dsain₃. ³¹ La₁ nē₁jua'₂ ca₂quiong₅₄ jniog₄ 'í₁ dsi₅ guio₅₄, tsá₃ 'e₂ 'í₁ con₂ Te₁gui'₅₄ ja₁con₂ jniog₄. ³² Jme₁con₂ Te₁gui'₅₄ 'í₁ ja₁con₂ jniog₄, jme₂rē₃ jui₅ quián₂ jniog₄, ia₁jaun₂ tsá₃ gué'₁ uig₅ co₂lē₅ quian'₅₄ dsa₂ mi₂güí₃.

³³ Jaun₂ le₂nē₅ bá₄, 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, jui₁lia'₂ juá'₅ jniá₂ chi₂jua'₂ líg'₂ jme₁tón'₂ 'nia'₂ long'₂ quian'₅₄ ríng'₂ a₂jmog'₅₄ 'nia'₂ Má₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄, jñia₄ 'nia'₂ ríng'₂ jang'₂ jang'₂ a₂quē'₅₄ co₂dsia₅. ³⁴ Chi₂jua'₂ chan₂ jan₂ i₁cón'₅, jui₁gué'₄ co₂ñei'₅₄ ja₁quió'₄, ia₁jaun₂ tsá₃ 'é₂ Diú₄ uig₅ jui₁lia'₂ jē₁ñig'₂ 'nia'₂.

Jui₁lia'₂ jág₁ a₂'nió'₅ le₃rē₂, nē₅ bá₄ jme₁rē₂ jniá₂ jē₁ma₂tē₂ rē₁dsióg₄.

Jui₁lia'₂ ta₁ a₂tin₂ dsa₂ a₂cuē₅ Jme₂dsí₂ Jñió₅ cué'₅ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂

12 ¹ Nē₃ né₃, rin'₅₄ jniog₄, jui₁lia'₂ tē₂le₃ a₂gu₂dsí₂, tsá₃ 'nio₃ jniá₂ jua'₅₄ tsá₃ le₃ñi'₅₄ 'nia'₂.

² Ma₂ñi'₅₄ bá₄ 'nia'₂, rin'₅₄ jniog₄, lia'₂ con'₂ tsá₃ dsa₂ 'én₂ jme₁ma₂lín'₅ 'nia'₂, jme₁tē₁i₂nio'₄ 'nia'₂ chi₁co'₅₄ quió'₅ dsa₂ lag₄, on₃ i₂lé₂ le₃juá'₂ jág₁.

³ Jaun₂ né₃, juig₅₄ jniá₂ 'nia'₂, 'i₁jan₂ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ lia'₂ con'₂ jiog₅ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄, tsá₃ juá'₂: “iJui₁dsi₂'én₂ Jesús!” Ján₃ gué'₂ le₂jaun₂, 'i₁jan₂ tsá₃ lé₂ le₃juá'₂: “iJesús bá₄ i₂lín₅ Te₁gui'₅₄!” chi₂jua'₂ tsá₃ Jme₂dsí₂ Jñió₅ jiog₅ gué'₂.

⁴ 'Lióng₂ bá₄ jui₅bí₂ cha₂ a₂lé₂ le₃ñe₂ dsa₂, la₁ia₁ jan₂ bá₄ Jme₂dsí₂ i₂cuē₅. ⁵ 'Lióng₂ ne₅₄ bá₄ ta₁ a₂cha₂ a₂lé₂ jme₃ti₃ dsa₂, la₁ia₁ jan₂ tan₅₄ bá₄ Te₁gui'₅₄ chan₂. ⁶ Cha₂ 'lióng₂ ne₅₄ bá₄ ta₁ a₂lé₂ le₃jmo₃ dsa₂; jñia'₅₄ lia'₂ jan₂ bá₄ Diú₄ i₂jmo₅ ca₂le₃jé₃ ta₁ jaun₂ ja₁con₂ ca₂le₃jín₃ dsa₂.

⁷ Nē₃ né₃, a₂dse₃ quió'₅ ca₂le₃jín₃ bá₄ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ jui₅bí₂ quió'₅ Jme₂dsí₂ ja₁con₂ le₂jan₂ le₂jan₂. ⁸ Tē₂le₃ quian'₅₄ Jme₂dsí₂ bá₄ cuē₅ Diú₄ jui₅bí₂ cué'₅ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ a₂lé₂ le₃cuē₃ jág₁ a₂ñí'₂ dsí₅. I₂sián'₂ gué'₂ né₃, ñei₂ bí₂ a₂tiin₂ 'a₂ lia'₂ le₃ñi₅ caun₂ jág₁, tē₂le₃ quian'₅₄ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂ bá₄. ⁹ Jui₁lia'₂ i₂sián'₂ gué'₂ né₃, rē₂'éin₂ 'ñio₅ lín₃, a₂jmo₅ 'ñiog₅ Jme₂dsí₂ 'éi₂ bá₄ ján₃. I₂sián'₂ gué'₂ qui'₅₄ jmig₄ a₂lé₂ le₃jme₃'lióin₂ jui₁lia'₂ dsa₂ dso'₅₄ né₃, tē₂le₃ quian'₅₄ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂. ¹⁰ I₂lín₅₄ gué'₂ tin₅ jui₅bí₂ a₂jmo₃ léi₄ jué'₂; i₂lín₅₄ gué'₂ i₂lé₂ le₃'é₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ ne₅₄; i₂lín₅₄ gué'₂ ñei₂ bí₂ a₂tiin₂ con₂ 'í₁ a₂rē₂lí₄ dsí₅ jin₄ jme₂dsí₂; i₂lín₅₄ gué'₂ ñei₂ bí₂ a₂lé₂ le₃dsia₃ jág₁ jmei₅ siá'₂; i₂lín₅₄ gué'₂ i₂qui'₅₄ jmig₄

a₂juá'₂ 'e₂ jein₅ jág₁ jmei₅ jaun₂. ¹¹ Ca₂le₃jé₃ jui₅bí₂ ně₅, jan₂ Jme₂dsí₂ quián₅ Diú₄ bá₄ cuē₅ a₂tin₂ dsa₂ le₂jain₂ le₂jain₂, lia'₂ con'₂ lé₅ 'ŋio₂ dsí₅.

Ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄ lág₅ co₂'nió'₄ caun₂ bá₄ ŋí₅

¹² Ia₁, jui₁lia'₂ lé₅ caun₂ ni₁ŋí₁ dsa₂, 'lióng₂ a₂chei₂ le₂caun₂ le₂caun₂ a₂tén₅ quió'₅, la₁ caun₂ bá₄ ni₁ŋí₁₂ lé₅; ján₃ bá₄ le₂jaun₂ lé₅ le₃quió'₅ Cristo. ¹³ Ia₁ ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄, lia'₂ con'₂ jme₁qui₂ca₂ŋó₂^y jmi₂g₂, tē₂le₃ quian'₅₄ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂ bá₄ ca₂ŋó₂ jniog₄ jmi₂g₂, ca₂lag₃ co₂'nió'₄ caun₂ ni₁ŋí₅. Tsá₃ a₂lé₅ jaun₂ jui₁la₂ a₂lág₅ jniog₄ dsa₂ judíos, o₃ dsa₂ griegos 'e₂; o₃ jui₁la₂ lág₅ jniog₄ jui₁lia'₂ i₂jme₂ti₃ ta₁ ne₄ juig₅₄, o₃ dsa₂ i₂tsá₃ 'ein₂ ne₄ jua'₅₄ jme₂ti₃; ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄ qui₂ca₂ŋag₂ jan₂ Jme₂dsí₂ 'éi₂ i₂quein'₄ jniog₄, i₂'ne'₅₄ ně₂jag₄ bá₄ jmi₂g₂.

¹⁴ Ia₁ tsá₃ lé₂ le₃jmó₁ jniog₄ dsi₅, jui₁lia'₂ caun₂ ni₁ŋí₁ dsa₂ mi₂güí₃, jua'₅₄ cha₂ ca₂ne₅₄ a₂tén₅ quió'₅; ia₁ 'lióng₂ bá₄ a₂cha₂ chei₂ a₂tén₅ quió'₅.

¹⁵ Ia₁ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ mi₂tag₄ dsa₂ lé₂ le₃juá'₂: “Uig₅₄ ia₁ tsá₃ mi₂gu₂ líng₅, jaun₂ tsá₃ ca₂tíng₂ téng₃ ni₁ŋí₅”, la₁ on₃jua'₅₄ jaun₂ tsá₃ téin₅ ni₁ŋí₅.

¹⁶ O₃ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ rē₂gua₄ dsa₂ lé₂ le₃juá'₂: “Ia₁ a₂tsá₃ líng₅ mi₂ne₄, jaun₂ tsá₃ téng₅ ni₁ŋí₅”, la₁ on₃jua'₅₄ jaun₂ tsá₃ téin₅ ni₁ŋí₅. ¹⁷ Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ta₁caun₂ ni₁ŋí₁ dsa₂ ca₂lě₃ jmá'₃ mi₂ne₄ dsa₂, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂ jme₁néi₁ jniog₄? O₃ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ta₁caun₂ ni₁ŋí₁ dsa₂ ca₂lě₃ jmá'₃ rē₂gua₄ dsa₂, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂ jme₁jén'₂ jniog₄? ¹⁸ La₁ 'ŋiog₅ bá₄ Diú₄ ně₃, lia'₂ con'₂ lé₅ 'ŋio₂ dsí₅, jma₃quén₅ qui₂ca₂jmo₃ ca₂tíong₃ lia'₂ ca₂ne₅₄ a₂cha₂ chei₂ quió'₅ dsa₂ con'₂ ja₁ca₂tín₂ ni₁ŋí₁ dsa₂. ¹⁹ Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ca₂ne₅₄ lé₅ quió'₅ dsa₂, ¿'a₂ lia'₂ lé₂ le₃juá'₂ dsa₂ caun₂ ni₁ŋí₁₂? ²⁰ La₁ lé₅ ně₃, jui₁'a₂ gué₃ la₂ lé₂ 'lióng₂ jma₃quén₅ a₂chei₂ quió'₅ dsa₂, caun₂ bá₄ ni₁ŋí₁₂ lé₅.

²¹ Tsá₃ lé₂ le₃juá'₂ jme₁ne₁ dsa₂ tsí'₃ mi₂gu₂: “Tsá₃ 'ne₂ 'nió'₅ quió₃.” Já₃n₃ bá₄ le₂ně₅, tsá₃ lé₂ le₃juá'₂ mi₂dsi₅₄ tsí'₃ mi₂tag₅₄: “Tsá₃ 'nia'₂ 'nió'₅ quió₃.” ²² Tē₂le₃ 'ŋio₅ gué₄ dse₅₄ jui₁lia'₂ ja₁lín₂ dsa₂ a₂'uan₅₄ quió'₅.

²³ Jui₁lia'₂ a₂tén₅ quián₂ jniog₄ ja₁tsá₃ lín₄ quen₅, lág₂ jniog₄, a₂jaun₂ bá₄ guē'₂ 'ŋio₅ gué₄ dse₃ lio₂ jniog₄. Le₂jaun₂ bá₄ já₃n₃, jui₁lia'₂ ja₁tsá₃ lín₄ dsi₂ten₅₄ rē₂jniá₂ quián₂ jniog₄, ja₁le₂jaun₂ bá₄ guē'₂ jmo₂ jniog₄ 'í₁, ²⁴ la₁ ja₁dsi₂ten₅₄ rē₂jniá₂ guē'₂ ně₃, tsá₃ lín₄ 'nió'₅ lé₅ 'í₁. Le₂jaun₂ bá₄ ca₂jme₃'ŋia₅ Diú₄ ni₁ŋí₅, a₂ca₂jme₃dsen₅₄ jui₁lia'₂ ja₁tsá₃ lín₄ dse₅₄

²⁵ ia₁jaun₂ tsá₃ lé₂ le₁dso'₅₄ ni₁ŋí₅, tē₂le₃ jui₁dsian₂ bá₄ dsí₅ o₄quió'₄ riin'₅₄ le₂jain₂ le₂jain₂. ²⁶ Chi₂jua'₂ cha₂ ja₁qui'₂ uig₅ quió'₅ dsa₂, ca₂le₃jé₃ gué₄ ja₁siá'₂ quió'₅ dsa₂ chain₂ uig₅ já₃n₃; chi₂jua'₂ cha₂ jui₁lia'₂ ja₁rē₂dsen₅₄ quió'₅ dsa₂, le₂ně₅ bá₄ já₃n₃ lé₂ 'io'₂ ca₂le₂con₂ quió'₅ dsa₂.

²⁷ Le₂ně₅ bá₄ jui₁lia'₂ 'nia'₂ ně₃: guion'₅₄ bá₄ 'nia'₂ caun₂ bá₄ ja₁téng'₄ ŋi₄ Cristo; le₂jan'₂ le₂jan'₂ 'nia'₂, líng₅ lia'₂ caun₂ ja₁tén₄ quió'₅. ²⁸ Le₂ně₅ bá₄ já₃n₃, jma₃quén₅ lé₅ bí₂ ma₂cuē₃ Diú₄ ma₂cuē'₃ le₂jan₂ le₂jan₂ dsa₂

^y13 lit. “lia'₂ con'₂ jme₁i₂tio₃ jmi₂g₂.”

i₂tén₅ guá'₅ quiáin₅. Jë₁le₂'uig₅₄ ca₂'iin₃ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅; jë₁ca₂té₂ tin₃, ca₂'iin₃ dsa₂ i₂'é₂ jág₁ quiáin₅; jë₁ca₂té₂ 'nag'₂, dsa₂ i₂jme₂tag₅ lín₅ të₅; ñó₅ jaun₂, dsa₂ i₂'io₅ bí₂ jmo₃ léi₄ juè'₂; dsa₂ i₂qui'₅₄ jmig₄ jme₃'lióin₂ dsa₂ dso'₅₄; dsa₂ i₂jme₂'o₅₄ jme₂'oin₅₄ riin'₅₄; ñó₅ jaun₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂cán₂ ne₄ jui₅; dsa₂ i₂dsia₅ 'lióng₂ ne₅₄ jág₁ jmei₅. ²⁹ Jaun₂ né₃, ¿O₃ bá₄ ca₂le₃jín₃ lín₅ dsa₂ i₂chen₄ quián₅ Te₁gui'₅₄? ¿O₃ bá₄ ca₂le₃jín₃ 'é₂ jág₁ a₂ñi₂ cuë₅ Diú₄? ¿Lín'₂ 'nia'₂ ca₂le₃jín₃ lín₅ të₅ i₂jme₂tag₅? ¿O₃ bá₄ ca₂le₃jín₃ tin₂ jmo₃ léi₄ juè'₂? ³⁰ ¿Lé₂ le₃jme₃'lió₂ ca₂le₃jín₃ jme₃'lióin₂ dsa₂ dso'₅₄? ¿O₃ bá₄ qui'₅₄ jmig₄ ca₂le₃jín₃ dsia₃ jág₁ jmei₅ siá'₂? ¿Ján₃ bá₄ lé₂ le₃juá'₂ ca₂le₃jín₃ 'e₂ jein₅ jág₁ jmei₅ jaun₂? Ma₁ tsá₃ le₂jaun₂. ³¹ Jmo₄ 'nia'₂ 'ín₅ 'au'₂ jui₅bí₂ a₂dsen₅₄ gué₄.
La₁ a₂në₃ gué₄ 'é₄ jniá₂ 'nia'₂ caun₂ jui₅ a₂dse₃ gué₄ lín₃.

Jui₁lia'₂ a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄

13 ¹ Jui₁'a₂ gué₃ la₂ ting₂ dsia₅₄ quian'₅₄ jág₁ jmei₅ quió'₅ dsa₂ mi₂güí₃ ríng'₃, o₃ jág₁ jmei₅ quió'₅ ángeles né₃, la₁ në₁jua'₂ tsá₃ jme₂'nióg₄ guè'₂ ríng'₃ né₃, tsá₃ 'e₂ ta₁ jmo₃ a₂jmo₅ jniá₂ a₂dseng₃. Lín₅ në₂jag₄ bá₄ caun₂ ñí₁ të₂bong₅ a₂lë₁'ein₅₄, o₃ co₂'nió'₄ caun₂ ni₁ñí₁ tó'₅ mi'₅₄ bá₄. ² Jui₁la₂ qui'₅₄ jniá₂ jmig₄ a₂'é₄ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, jui₁la₂ guion₄ jniá₂ jág₁ ca'₅₄ a₂jme₁rë₂'ma₄ le₂jniá₅, ján₃ bá₄ jui₁la₂ ñí'₂ dsi₃ jniá₂ ca₂le₃jé₃, jui₁la₂ 'éng₂ 'ñio₅ lín₃, ca₂lia'₂ qui'₅₄ jniá₂ jmig₄ le₃jniog'₅₄ ni₁má'₂ né₃, la₁ në₁jua'₂ tsá₃ jme₂'nióg₄ guè'₂ dsa₂ mi₂güí₃ ríng'₃ né₃, tsá₃ 'e₂ ta₁ jmo₃ co₂ñí₂ quió₃ a₂jmo₂₃ a₂ting₂. ³ Jui₁la₂ qui₂ca₂dsio'₄ jniá₂ 'e₂ a₂cha₂ quió₃, quió'₅ dsa₂ ti₂ñé₂, o₁jñia'₅₄ la₂ ca₂cuíng₃ ni₁ñi₃ 'ñióg₃ a₂dsi'₂, tsá₃ 'e₂ ta₁ 'i₄ co₂ñí₂ a₂jaun₂, në₁jua'₂ tsá₃ jme₂'nióg₄ guè'₂ dsa₂ mi₂güí₃ ríng'₃.

⁴ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂të₃dsón'₂ jme₂'nio₃ rin'₅₄, juin'₂ dsí₅ lín₅; ton'₂ 'ua₁ dsí₅ né₃; tsá₃ uig₅ dsí₅ quiaín'₅₄ 'i₁jan₂, on₃ guè'₂ jmo₂₃ táin'₅ ja₁con₂ riin'₅₄; on₃ guè'₂ jmo₂₃ róin₂ né₃. ⁵ Tsá₃ jmo₂₃ a₂tsá₃ dsi₂ten₅₄ jmo₃ ja₁con₂ riin'₅₄; tsá₃ 'no'₂ jmá'₃ lia'₂ con'₂ a₂dse₃ quió'₅ 'ñiog₅; tsá₃ con'₂ lë₁rë₂'nei₂, on₃ guè'₂ jmo₂₃ 'i₄ 'nei₂ dsí₅ né₃. ⁶ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jme₂'nio₃ rin'₅₄, tsá₃ jmo₂₃ të₅ dsí₅ 'e₂ caun₂ 'lig'₅₄ ca₂jmo₃ i₂sián'₂, të₂le₃ jmo₂₃ 'io'₂ ja₁con₂ jág₁ tí₅. ⁷ Ca₂le₃jé₃ bá₄ jlé₂; ca₂le₃jé₃ bá₄ a₂'éin₂ ja₁con₂ riin'₅₄; ca₂le₃jé₃ bá₄ 'ín₂ dsí₅ a₂dsi₃ñí₂ riin'₅₄ caun₂ dse₃; ca₂le₃jé₃ bá₄ jmo₂₃ tió'₅ dsí₅, nau₂ tiá₂.

⁸ Tsá₃ líg'₂ jmig₄ dsian₅ a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄. Dsón'₂ bá₄ já₅ jmig₄ jë₁tsá₃ ma₃'ein₂ 'é₂ jág₁ a₂ñi₂ cuë₅ Diú₄, jë₁tsá₃ ma₃dsia₃ dsa₂ jág₁ jmei₅ siá'₂, jë₁dsi₃ñí₂ le₃jé₃ a₂ñi₅ dsa₂ niog₅ dsi₅₄. ⁹ Ia₁ tsá₃ rë₂'ñia₅ a₂ne₄ jniog₄, jaun₂ tsá₃ rë₂'ñia₅ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄ a₂qui₂'é₅ jniog₄. ¹⁰ La₁ jë₁ma₂té₂ jmig₄ a₂le₃'ñia₅ le₃jé₃, jaun₂ gué₄ dsi₃'én₂ bá₄ jui₁lia'₂ a₂tsá₃ rë₂'ñia₅ jaun₂.

¹¹ Lia'₂ con'₂ jme₁lín₄ jniá₂ jan₂ chi'₂ bë'₅₄, jme₁dsia₅ jniá₂ jág₁ lia'₂ dsia₅ jan₂ chi'₂ bë'₅₄, jme₁dsi₂jio₅ dsi₃ jniá₂, lia'₂ dsi₂jio₅ dsí₅ jan₂ chi'₂

bë'₅₄, já₃ guë'₂ jme₁qui₂ñí'₂ dsi₃, lia'₂ ñí'₂ dsí₅ jan₂ chi'₂ bë'₅₄; la₁ jme₁ca₂lin₃ jniá₂ dsa₂ juin'₂, ca₂dsia₃ jniá₂ cau₅ jë₂ a₂ca₂tín₂ quió'₅ chi'₂.

¹² Le₂jaun₂ bá₄ lé₅ jui₁lia'₂ jmi₄g₄ në₃: ne₂ jniog₄ në₂jag₄ bá₄ caun₂ ni₁'i₂ a₂jniá₂ lian₂. La₁ já₅ bá₄ jmi₄g₄ a₂ne₅₄ jniog₄ dsi₁ne₁ lia'₂ lé₅. Rë₂në₃ në₃, tsá₃ rë₂'ñia₅ a₂cuí₅g₅ jniá₂; la₁ já₅ bá₄ jmi₄g₄ ja₁le₃cuí₅g₅ lia'₂ rë₂'ñia₅, jui₁lia'₂ cuí₅g₅ ñiog₅ Diú₄ jniá₂.

¹³ Jaun₂ në₃, 'ni₅ a₂la₂ lé₂ a₂jio₅ gué₄ ué₂: a₂'én₂ dsa₂; a₂'ín₂ dsí₅ dsa₂; a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄. La₁ 'ñio₅ lin₃ gué₄ dsen₅₄ a₂jaun₂ a₂jme₂'nio₃ dsa₂ riin'₅₄.^z

Jui₁lia'₂ a₂dsia₅ dsa₂ já₁ jmei₅ siá'₂

14 ¹ Quen'₂ 'nia'₂ bí₂ a₂dsan₂ 'au'₂ jme₁'nió₄ 'nia'₂ ríng'₂, jaun₂ jmo₄ 'nia'₂ a₂'ín₅ 'au'₂ cuë₃ Diú₄ jui₅bí₂ a₂gu₂dsí₂, la₁ ja₂lin₃ gué₄ dsen₅₄ a₂lé₂ le₃'é₄ 'nia'₂ já₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄. ² Ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ já₁ jmei₅ siá'₂, tsí'₅ Diú₄ bá₄, on₃jua'₅₄ dsa₂ mi₂güí₃, ia₁ tsá₃ ñág'₂. Já₁ rë₂'ma₄ bá₄ dsia₂₃, të₂le₃ quió'₅ Jme₂dsí₂. ³ La₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'é₂ já₁ tsí'₅ dsa₂ mi₂güí₃, dsia₂₃ já₁ a₂jme₃'o₅₄ a₂dsi₃cón₃ dsa₂ të₂le₃ quió'₅ jme₂dsí₂, cué'₅ bí₂ riin'₅₄, cuë₂₃ lián'₂ dsí₅ në₃. ⁴ Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂dsia₅ já₁ jmei₅ siá'₂ në₃, jñia'₅₄ jme₂'oin₅₄ 'ñiog₅ bá₄ a₂dsi₃cón₃, la₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'é₂ já₁ në₃, jme₂'o₅₄ a₂qui₂dsi₃cón₃ guá'₅.

⁵ 'Nio₃ jniá₂ jua'₅₄ ta₁jín'₂ bá₄ 'nia'₂ tìng'₅₄ a₂lé₂ le₃dsiá'₁ 'nia'₂ já₁ jmei₅ siá'₂. La₁ ja₂lin₃ gué₄ dsen₅₄ jua'₅₄ 'é'₄ 'nia'₂ já₁ a₂cuë₅ Diú₄. Ia₁ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂'é₂ já₁, dsen₅₄ gué₄ lia'₂ con'₂ gué₄ dsa₂ i₂dsia₅ já₁ jmei₅ siá'₂, në₁jua'₂ tsá₃ juá'₂ 'e₂ jein₅ já₁, ia₁jaun₂ jme₃'o₅₄ a₂dsi₃cón₃ guá'₅.

⁶ Në₃ në₃, 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, jui₁la₂ ca₂dsióg₃ jniá₂ ja₁con'₂ 'nia'₂, a₂jñia'₅₄ con'₂ i₁dsia₃ jniá₂ já₁ jmei₅ siá'₂, ÷'e₂ bá₄ ta₁ tí₄ já₁ jaun₂, ja₁con'₂ 'nia'₂, në₁jua'₂ tsá₃ i₂quian₅₄ caun₂ já₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, o₃ já₁ a₂guion₅₄ jniá₂, o₃ a₂'é₄ jniá₂, o₃ a₂jme₂tág₂ 'e₂?

⁷ Jui₁lia'₂ ni₁ñí₁ a₂tsá₃ jme₂dsí₂ 'i₄, jui₁lia'₂ te₁fi₁, o₃ caun₂ tsi₁ton₅^a 'e₂, ÷'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂ le₃ñi₅ dsa₂ chi₂jua'₂ 'e₂ son₅₄ jéi₂ dsa₂, o₃ tsá₅ 'e₂, chi₂jua'₂ tsá₃ jma₃quén₅ i₂'ein₅₄, cuë₅ léi₄ 'a₂ lia'₂ dsó₅? ⁸ Le₂jaun₂ bá₄ já₃ jui₁lia'₂ ne₄ 'nei₂. Në₁jua'₂ tsá₃ ca₂né₂ rë₂ i₂'ein₅₄ jéi₂ dsa₂ ñí₁ trompeta, ÷'ein₂ bá₄ jmo₃ co₂jñia₅₄ quió'₅ a₂quín'₂ ne₄ 'nei₂? ⁹ Le₂në₅ bá₄ lé₅ jui₁lia'₂ quian'₅₄ 'nia'₂ táng₃. Në₁jua'₂ tsá₃ ca₂ñág'₂ já₁ a₂'uë₂ mi₂'o'₅₄ 'nia'₂, ÷'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂ le₃ñi₅ dsa₂ 'e₂ juá'₂ 'nia'₂? iA₂lë₁qui₂dsi₃dsí₂ dsi₃'én₂ já₁ jaun₂ quiáng'₂! ¹⁰ Mei'₂ tsá₃ 'lióng₂ bá₄ já₁ jmei₅ cha₂ mi₂güí₃; la₁ tsá₃ cha₂ caun₂ jua'₅₄ tsá₃ já₁ jein₅. ¹¹ Ia₁ jua'₅₄ mei'₂ gué₃ jan₂ dsa₂ tság₃ jniá₂ quian'₅₄ já₁ jmei₅ quió'₅ a₂tsá₃ ñíg'₂, co₂'nió'₄ dsi₂nau₂ bá₄ 'éi₂ le₃ja₁con₂ jniá₂; le₂jaun₂ bá₄ jniá₂ táng₃, líng₅ co₂'nió'₄ dsi₂nau₂ le₃ja₁con₂ 'éi₂. ¹² Le₂në₅ bá₄ lé₅ jui₁lia'₂ quian'₅₄ 'nia'₂ táng₃. Ia₁

^z13 'Nio'₂ ja₁ton₅ Colosenses 3:14.

^a7 griego: kithara.

a₂ñí₄ lē₃ 'ín₅ 'au'₂ 'nia'₂ guéi'₁ a₂tíng'₅₄ jui₅bí₂ a₂gu₂dsí₂, quen'₂ 'nia'₂ bí₂ a₂dsi₃tsón'₃ 'nia'₂ quian'₅₄ jui₅bí₂ a₂jme₂'o₅₄ a₂dsi₃cón₃ guá'₅.

¹³ 'Uig₅₄ jaun₂, jui₁lia'₂ i₂dsia₅ jág₁ jmei₅ siá'₂, jui₁mi₁₂ ne₄ Diú₄ a₂lé₂ le₃juá'₂ 'e₂ jein₅ jág₁ jaun₂. ¹⁴ Jua'₅₄ mei'₂ gué₃ mi₅ jniá₂ ne₄ Diú₄ quian'₅₄ jág₁ jmei₅ siá'₂, jme₂dsí₂ quió₃ bá₄ chi₂lén'₂ Diú₄; la₁ a₂ñí'₂ dsi₃, tsá₃ 'e₂ ta₁ jmo₅. ¹⁵ ¿'A₂ bá₄ lia'₂ jmo₅₄ jniá₂ jaun₂ né₃? Ca₂tíng₂ bá₄ chi₁leng'₄ Diú₄ jui₅ jme₂dsí₂ quió₃, la₁ ján₃ bá₄ ca₂tíng₂ chi₁leng'₄ Diú₄ a₂ñí'₂ dsi₃ né₃. Le₂nē₅ bá₄ ján₃, ca₂tíng₂ 'ē₅₄ tē₂le₃ jui₅ jme₂dsí₂ quió₃, la₁ ján₃ bá₄ ca₂tíng₂ 'ē₅₄ a₂ñí'₂ dsi₃ né₃. ¹⁶ Ia₁ chi₂jua'₂ jme₂juín'₂ 'ne₂ Diú₄ jmá'₃ tē₂le₃ jui₅ jme₂dsí₂ quiáng'₂, ¿'a₂ bá₄ lia'₂ lé₂, le₃quió'₅ jui₁lia'₂ jan₂ dsa₂ lē₁dsa₂ i₂'en₅₄, i₂tsá₃ ñí'₂? ¿'A₂ lia'₂ lé₂ le₃juá'₂ a₂mei₃ jme₁cuē'₂ 'ne₂ ti₁'mag'₄, chi₂jua'₂ ján₃ guē'₂ tsá₃ ñi₅ 'e₂ juá'₂ 'ne₂? ¹⁷ Dsón'₂ bá₄ jaun₂ jlá'₁ a₂cuē'₂ 'ne₂ ti₁'mag'₄, la₁ia₁ tsá₃ jme₂'o₅₄ a₂jaun₂ a₂dsi₃cón₃ i₂sián'₂. ¹⁸ Cuē₅ jniá₂ ti₁'mag'₄ Diú₄ ia₁ a₂qui'₅₄ jniá₂ jmig₄ le₃dsia₅₄ gué₄ jág₁ jmei₅ siá'₂, lia'₂ con'₂ gué₄ ca₂le₃jín'₃ 'nia'₂. ¹⁹ La₁ jui₁lia'₂ jme₁le₁ñi'₂ dsa₂, ja₂lin₃ gué₄ 'nio₃ juig₅₄ dsa₂ 'ñiá₂ jon₄ jág₁ a₂ñíg'₂, ia₁jaun₂ lé₂ jme₁tin₅ i₂sián'₂, lia'₂ con'₂ gué₄ a₂jme₁juig₅₄ dsa₂ guia₃ mei₅ jág₁ a₂tsá₃ 'ein₂ ñí'₂.

²⁰ 'Nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, tsá₃ ma₃jui₁dsi₂jio₅ 'au'₂ 'nia'₂ jui₁lia'₂ dsi₂jio₅ dsí₅ i₂bē'₅₄. Jmo₄ bá₄ a₂lín₅ i₂bē'₅₄ tē₂le₃ ja₁con₂ a₂'lig'₅₄. La₁ jui₁qui₂le₂ñí'₂ 'au'₂ 'nia'₂ co₂'nió'₄ dsa₂ can'₅₄. ²¹ Juá'₂ bá₄ ne₄ Si₂:

Juig₅₄ jniá₂ dsa₂ juig₂ nación la₂

tē₂le₃ quian'₅₄ dsa₂ i₂dsia₅ jág₁ jmei₅ siá'₂,

le₃jui₅ mi₂'o₄ dsi₂nau₂ né₃;

la₁ on₃ bá₄ guē'₂ le₂jaun₂ jua'₅₄ a₂qui₃tón'₂ dsa₂ jui₅ jág₁ quió₃,

juá'₂ Te₁gui'₅₄.^b

²² Jaun₂ le₂nē₅ bá₄ lé₅ a₂dsia₅ dsa₂ jág₁ jmei₅ siá'₂. Quian'₅₄ jág₁ jmei₅ jaun₂ jáng'₅ caun₂ léi₄ tē₂le₃ ja₁con₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂, on₃jua'₅₄ rē'₂ le₃quió'₅ dsa₂ i₂'én₂. La₁ jui₁lia'₂ jme₁'é₂ dsa₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, jág₁ le₂jaun₂ né₃ jáng'₅ táng₃ caun₂ léi₄ le₃ja₁con₂ dsa₂ 'én₂ bá₄, on₃jua'₅₄ le₃ja₁con₂ dsa₂ i₂tsá₃ 'én₂. ²³ Jaun₂ le₂nē₅ bá₄, jme₁le₁ñi'₂ guá'₅, jua'₅₄ mei'₂ gué₃ ca₂le₃jín₃ dsia₂₃ jág₁ jmei₅ siá'₂, nē₁jua'₂ tē₃jē₄ jaun₂ ca₂dsi₃lén₂ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂tsá₃ lin₄ ñi₅, o₃ i₂tsá₃ 'én₂ né₃, ¿tsa₁ lé₂ le₃juá'₂ 'éi₂: “Dsa₂ ñá₅ bá₄ nē₅ tion'₅₄”, 'iin₃ 'nia'₂? ²⁴ La₁ nē₁jua'₂ ca₂dsióg₃ jan₂ dsa₂ i₂tsá₃ ma₂'én₂, o₃ i₂tsá₃ lin₄ ñi₅ 'e₂, tē₁lia'₂ tion'₅₄ ca₂le₃jín₃ 'é₂ jág₁ a₂ma₂cuē₃ Diú₄, jaun₂ gué₄ le₃lí'₄ dsí₅ 'ñiog₅ 'a₂ lia'₂ chain₂ le₃jniá₂ dsáu₁, co₂'nió'₄ a₂con₂ 'í₁ jág₁ a₂nag₂₃ a₂'é₂ dsa₂ tioen'₅₄. ²⁵ Jaun₂ gué₄ le₃jniá₂ a₂rē₂'ma₄ jlē₅ a₂niog₅ dsí₅. Jaun₂ bá₄ chi₃jnë₃ jme₃juiin'₂ Diú₄, ton'₂ juá'₂: “Tē₃dsón'₂ bá₄ 'en₅₄ Diú₄ jin'₄ 'nia'₂”.

^b21 Isaías 28:11-12; Deuteronomio 28:49.

Jmo₄ bá₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ con'₂ dsi₂ten₅₄, dse₃ jniá₂

²⁶ ¿'E₂ bá₄ jaun₂ né₃, rin'₅₄ jniog₄? Jë₁ma₂té₂ rë₁tón'₄ 'nia'₂ long'₂, le₂jan'₂ le₂jan'₂ 'nia'₂ quian'₅₄ caun₂ salmo, o₃ caun₂ jág₁ a₂jme₂tag'₂ 'nia'₂, o₃ caun₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄, o₃ caun₂ jág₁ a₂juá'₂ quian'₅₄ jág₁ jmei₅ siá'₂, o₃ caun₂ jág₁ dsau₅ jui₁lia'₂ 'e₂ jein₅ jág₁ jaun₂; la₁ jui₁le₅₄ ca₂le₃jé₃ a₂në₅ o₄quió'₄ a₂dsi₃cón₃ dsa₂ të₂le₃ quió'₅ jme₂dsí₂. ²⁷ Jë₁ma₂té₂ rë₁dsia₃ 'ein₂ dsia₃ jág₁ jmei₅ siá'₂, jui₁dsia₁₂ on₃, chi₂jua'₂ ñí₄ lë₃ ca₂jué'₃, ún₂ jñiá'₄, të₃ qui₂jáin₃, jaun₂ 'nió'₅ le₃chan₂ jan₂ i₂juá'₂ 'e₂ jein₅ jág₁ jaun₂. ²⁸ La₁ në₁jua'₂ tsá₃ 'ein₂ chan₂ i₂lé₂ le₃juá'₂ 'e₂ jein₅ jág₁ jaun₂, co₂dsia₅ jui₁jmo₁₂ tei₄ dsi₂néi₂ guá'₅, jui₁dsia₁₂ të₂dsí₅ 'ñiog₅, jui₁chi₂lëin'₄ Diú₄.

²⁹ Le₂në₅ bá₄ ján₃ jui₁lia'₂ i₂'é₂ jág₁ a₂jme₂jnia₅ Diú₄: jui₁jua'₅₄ on₃-ún₂, la₁ ma₂tion'₅₄ i₂sián'₂ i₂con₂ 'í₁. ³⁰ La₁ në₁jua'₂ ca₂jme₃jnia₅ Diú₄ caun₂ jág₁ ne₄ jan₂ i₂guá'₅ jë₄ le₁ñi'₂ dsa₂ jaun₂, jui₁jmo₅₄ i₂le₂'uig₅₄ 'éi₂ tei₄.

³¹ Ia₁ lé₂ le₃'é'₄ ca₂le₃jín'₃ 'nia'₂ jág₁ të₃ qui₂jáng'₃, ia₁jaun₂ ca₂le₃jín₃ qui₃le₃tiin₂, gue₃ lián'₂ dsí₅ ján₃. ³² Ca₂tín₂ dsa₂ i₂'é₂ jág₁ a₂cuë'₅ Diú₄ a₂qui'₅₄ jmi₄g₄ jme₃'uáin₂ jme₂dsí₂ quió'₅. ³³ Ia₁ jmo₅ Diú₄ a₂'ei₅ tei₄, on₃jua'₅₄ rë'₂ a₂gó₂.

Jui₁lia'₂ lë₅ ca₂le₃jé₃ ja₁ñi'₂ dsa₂ rin'₅₄ jniog₄,^c ³⁴ ca₂tín₂ bá₄ dsa₂ mí₂ jmo₃ tei₄ dsi₂néi₂ guá'₅. Tsá₃ 'i₄ 'éi'₃ táun₂ jág₁, të₂le₃ ca₂tín₂ nag₃ gau₂ bá₄, jui₁lia'₂ juá'₂ Si₂ 'Éi'₃. ³⁵ Chi₂jua'₂ 'e₂ 'nio₃ le₃ñi₅, ca₂tín₂ ñí'₃ dsi₂i₂gu₂ guioin₅₄, dsi₂néi₂ quió'₅. Ia₁ caun₂ o₂guí'₃ jaun₂, jua'₅₄ mei'₂ gué'₃ dsa₂ mí₂ táun₂ jág₁ dsi₂néi₂ guá'₅.

³⁶ ¿O₃ bá₄ ca₂rë₃lióg₃ jág₁ quió'₅ Diú₄ ja₁con'₂ 'nia'₂? ¿O₃ bá₄ jmá'₃ lia'₂ ja₁con'₂ 'nia'₂ ca₂dsióg₃ jág₁ dse₃? ³⁷ Chi₂jua'₂ chan₂ jan₂ i₂lín₂ lín₅ jan₂ i₂'é₂ jág₁ a₂cuë'₅ Diú₄, o₃ i₂'io₅ a₂tiin₂ caun₂ jui₅bí₂ a₂gu₂dsí₂, jui₁le₂ñi₅ bá₄ rë₂jiá₃ jág₁ a₂tó'₅ jniá₂ ne₄ si₂ la₂ a₂juíg₂ jniá₂ 'nia'₂, co₂në₅ lë₅ 'éi'₃ quió'₅ Te₁gui'₅₄ bá₄. ³⁸ Chi₂jua'₂ chan₂ guë'₂ i₂tsá₃ tón'₂ jui₅ jág₁ në₅, tsá₃ ton'₅₄ 'nia'₂ jui₅ dsa₂ 'éi₂.^d

³⁹ Le₂në₅ bá₄ jaun₂ 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, quen'₂ 'nia'₂ bí₂ a₂lé₂ le₃'é'₄ 'nia'₂ jág₁ dse₃ a₂já₅ le₃ja₁con₂ Diú₄. Tsá₃ jmo₂ 'nia'₂ jua'₅₄ a₂tsá₃ cué'₁ 'nia'₂ jmi₄g₄ a₂dsia₃ dsa₂ jág₁ jmei₅ siá'₂. ⁴⁰ La₁ia₁ jmo₄ 'nia'₂ ca₂le₃jé₃ lia'₂ con'₂ dsi₂ten₅₄, lia'₂ con'₂ lë₅ ca₂tín₂ jmo₃ le₂jain₂ le₂jain₂.

Jui₁lia'₂ a₂ca₂jen'₅₄ Cristo

15 ¹ Në₃ né₃ rin'₅₄ jniog₄, jmo₅ jniá₂ a₂dsiog'₂ 'au'₂ 'nia'₂ 'a₂ lia'₂ lë₅ jág₁ dse₃ a₂ma₂ca₂'é₃ jniá₂ jin'₄ 'nia'₂, a₂ma₂ca₂gue'₅₄ 'nia'₂,

^c33 lit. “dsa₂ jñiós.”

^d38 A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ juá'₂: “Chi₂jua'₂ chan₂ guë'₂ i₂tsá₃ tón'₂ jui₅ jág₁ në₅, tsá₃ lë₁jui₁tioin'₅₄ jui₅ guë'₂ jaun₂.”

a₂tión'₂ 'nia'₂ tiá₂. ² Të₂le₃ quian'₅₄ jág₁ dse₃ la₂ bá₄ a₂lión'₂ 'nia'₂,
chi₂jua'₂ chan'₅₄ 'nia'₂ tiá₂ jág₁ a₂ma₂ca₂'é₃ jniá₂ 'nia'₂. Chi₂jua'₂ tsá₃
le₂jaun₂ né₃, tsá₃ ta₁ tí₄ a₂ma₂ca₂rë₃'én'₂ 'nia'₂.

³ Jë₁le₂'uig₅₄ juá'₅, ca₂jáng'₃ jniá₂ jág₁ a₂ma₂ca₂ñi₂ jniá₂: a₂ca₂jon₃
I₂rë₂'ín₁ quián₅ Diú₄ 'uig₅₄ dsáu₁ jniog₄, lia'₂ con'₂ lë₅ juá'₂ ne₄ Si₂;
⁴ a₂ca₂'ó₂ dsa₂, a₂ca₂jein'₅₄ táng₃ ja₁ñáu'₄ 'ni₅ jmig₄, lia'₂ con'₂ lë₅ juá'₂
ne₄ Si₂ bá₄ ján₃; ⁵ a₂ca₂jme₃jniai₂₃ ne₄ Pe₄,^e jaun₂ gué₄ ca₂jme₃jniai₂₃ ne₄
chi'₂ dsi₂guia₃-tín₂. ⁶ Cang₂ jaun₂, ca₂jág₂ co₂nio₄ lë₅ gué₄ ca₂jau₅₄ mei₅
dsa₂ rin'₅₄ jniog₄; mei'₂ tsá₃ ca₂le₃jín₃ bá₄ dsa₂ i₂ca₂jág₂ 'éi₂ chain₂ bá₄
gué₄ jmig₄ në₃, o₁jñia'₅₄ la₂ ma₂dsan₃ i₂lín₅₄. ⁷ Cang₂ jaun₂, ca₂jme₃jniai₂₃
ne₄ Jacobo, ñó₅ jaun₂ ca₂jme₃jniai₂₃ ne₄ ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅.

⁸ Jë₁ca₂tó'₂ gué₄ në₃ ca₂jme₃jniai₂₃ ne₃ jniá₂, o₁jñia'₅₄ jme₁lín₄ jniá₂
në₂jag₄ bá₄ jan₂ i₂tsá₃ dse₃ ca₂rë₃chán₃. ⁹ Ia₁ lín₅ jniá₂ i₂'uin₃ gué₄ jui₁lia'₂
con'₂ gué₄ ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂chen₄ quiáin₅, ca₂lia'₂ jñia'₅₄ tsá₃ ca₂tíng₂
a₂quiong₃ dsa₂ a₂lín₅ i₂chen₄ quiáin₅. Ia₁ qui₂ca₂co₃'éng₃ dsa₂ 'én₂
le₂jñiá₅. ¹⁰ La₁ 'uig₅₄ ia₁ a₂'ua₁ dsí₅ bá₄ Diú₄, lín₅ jniá₂ 'e₂ lín₅; jaun₂
jui₁lia'₂ a₂ca₂dsia₃ Diú₄ dse₃ dsí₅ ja₁cong₂, tsá₃ lë₅ jua'₅₄ a₂tsá₃ ta₁ tí₄. La₁
'ñio₅ lín₃ gué₄ ma₂jmo₃ jniá₂ ta₁ lia'₂ con'₂ gué₄ ca₂le₃jín₃ i₂chen₄
quiáin₅; ton'₂ on₃jua'₅₄ ca₂jmo₃ jniá₂ 'ñio₃, a₂ma₂ca₂jme₃quiong'₅₄ a₂'ua₁
dsí₅ Diú₄ bá₄ ma₂guio₃. ¹¹ La₁ tsá₃ a₂lë₅ jaun₂ jua'₅₄ jniá₂, o₃ 'éi₂ 'e₂
ma₂jmo₃, la₁ caun₂ jág₁ la₂ bá₄ ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ 'é₅. Jág₁ në₅ bá₄
a₂ma₂ca₂nei'₂ ca₂rë₃'én'₂ guë'₂ 'nia'₂.

Jui₁lia'₂ a₂já₅ caun₂ jmig₄ a₂jen'₅₄ 'lag₄

¹² La₁ chi₂jua'₂ ma₂qui₂rë₂'é₂ jág₁ a₂ca₂jen'₅₄ bá₄ Cristo a₂jme₁rë₂'liin₅₄,
'a₂ bá₄ lia'₂ lë₅ a₂juá'₂ 'nia'₂ i₂lín₅₄ a₂tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄? ¹³ Në₃ në₃,
chi₂jua'₂ tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, jaun₂ ca₂lia'₂ jñia'₅₄ Cristo tsá₃ rë₂jen'₅₄
chi₂jua'₂ le₂jaun₂; ¹⁴ jaun₂ chi₂jua'₂ tsá₃ ca₂jen'₅₄ guë'₂ Cristo, le₃jua'₅₄
tsá₃ ma₃'e₂ ta₁ tí₄ jág₁ a₂'é₅ jnia'₅₄, jaun₂ tsá₃ ta₁ tí₄ a₂'én'₂ 'nia'₂.
¹⁵ Chi₂jua'₂ le₂në₅, jnia'₅₄ në₃ ma₂ja₂náu₅ jag'₅₄ 'nia'₂ a₂lág₅ dsa₂ tē₂jín₁,
tsá₃ tí₅ jág₁ quián₂ jnia'₅₄ a₂'ín₅ jnia'₅₄ Diú₄. Ia₁ ma₂ja₂náu₅ jnia'₅₄ 'ín₅
Diú₄, a₂ca₂jme₃jein'₅₄ Cristo i₂tsá₃ rë₂jen'₅₄ chi₂jua'₂ tsá₃ dsau₅ jág₁ në₃
a₂jen'₅₄ 'lag₄. ¹⁶ Chi₂jua'₂ le₂jaun₂ tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, le₂jaun₂ guë'₂ ján₃, on₃
guë'₂ Cristo 'ñiog₅ ca₂jein'₅₄ në₃; ¹⁷ në₁tsá₃ guë'₂ ca₂jen'₅₄ 'éi₂, tsá₃ 'e₂ ta₁
jmo₃ a₂'én'₂ 'nia'₂ le₃quió'₅ në₃, jaun₂ lia'₂ ma₂le₁cán'₄ jaun₂ bá₄ 'nia'₂
dsáu'₂ në₃. ¹⁸ Ján₃ guë'₂ le₂jaun₂, jui₁lia'₂ dsa₂ i₂ma₂dsan₃ le₃quió'₅
Cristo, i₂rë₂'én₄ bá₄ 'éi₂, chi₂jua'₂ le₂jaun₂. ¹⁹ Jaun₂ jniog₄ në₃, chi₂jua'₂
a₂jñia'₅₄ 'ín₂ dsi₅ jniog₄ le₃quió'₅ Cristo jui₁lia'₂ jmig₄ tē₁lia'₂ chong₂ la₂,
'e₂ gué₄ juí₂g₂ jniog₄ con'₂ gué₄ ca₂le₃jín₃ dsa₂.

²⁰ La₁ a₂tē₃dsón'₂ bá₄ dsau₅ a₂ca₂jen'₅₄ Cristo a₂jme₁rë₂'liin₅₄; lín₅
co₂'nió'₄ míg₂ le₂'uig₅₄ a₂'ag₅ a₂ro'₂ dsa₂, ia₁ lín₅ i₂le₂'uig₅₄ i₂ca₂jen'₅₄

^e griego: Cefas.

jín₄ dsa₂ i₂ma₂dsan₃.²¹ Le₂jaun₂ bá₄, jui₁lia'₂ 'uig₅₄ quió'₅ jan₂ dsa₂ ca₂'í₃ 'mú₃ mi₂güig₃, ján₃ bá₄ 'uig₅₄ quió'₅ jan₂ dsa₂ ca₂rë₃lióg₃ a₂jen'₅₄ 'lag₄.
²² Ia₁ jui₁lia'₂ lé₅ a₂dsan₂ ca₂le₃jín₃ ia₁ a₂lín₅ tsi₁jon₂ Adán, ján₃ bá₄ le₂në₅ le₃chan₂ ca₂le₃jín₃ ia₁ a₂lín₅ i₂quián₅ Cristo, ²³ la₁ia₁ le₂jan₂ le₂jan₂ bá₄ 'a₂lia'₂ lé₅ niog₅ tiin₃: Cristo le₂'uig₅₄, co₂'nió'₄ jon₂ le₂ne₁ a₂ráu₃; jaun₂ gué₄ 'éi₂, dsa₂ quián₅ Cristo, jë₁ma₂té₂ rë₁guain'₂, ja₃te₅₄ 'éi₂ të₂le₃ ja₁coin₂. ²⁴ Jaun₂ gué₄ në₃, jiá₃ jmig₄ jë₁dsian₅ ca₂le₃jé₃, jë₁ma₂té₂ rë₁jáng'₃ ta₁ a₂lín₅ a₂goin₂, ne₄ Diú₄ Jmei₂, cang₂ jë₁ma₂ca₂'éin₂ ca₂le₃jé₃ 'éi'₃, ca₂le₃jín₃ dsi₂tan₅₄, ca₂le₃jé₃ jui₅bí₂. ²⁵ Ia₁ tion₅₄ bá₄ ca₂tín₂ 'éi₂ goin₂, ca₂lia'₂ ca₂té₂ jmig₄ i₁guian'₃ Diú₄ o₄tag₁₂ ca₂le₃jín₃ i₂'iog₅₄. ²⁶ Ia₁ i₂jë₁ca₂tó'₂ i₂'iog₅₄ i₂dsi₃'én₂, 'mú₃ bá₄ jaun₂. ²⁷ Ia₁ Diú₄ bá₄ "ma₂ca₂guiog'₃ o₄tag₄ 'éi₂ ca₂le₃jé₃ jui₅bí₂." ^f Në₃ në₃, jui₁lia'₂ jme₁juá'₂ Si₂ a₂ca₂guiog'₃ ca₂le₃jé₃, jaun₂ nág'₂ rë₂jiá₃, tsá₃ quen'₅₄ Diú₄ niog₅ jin₄ dsa₂ i₂le₁gan'₅₄ o₄tag₄ Cristo, ia₁ 'niog₅ bá₄ Diú₄ ca₂guiog'₃.
²⁸ Jë₁ma₂ca₂dsióg₃ jmig₄ jaun₂ a₂niog₅ ca₂le₃jé₃ o₄gú₃ Ja₁ñi'₅₄, jaun₂ gué₄ në₃ 'niog₅ Ja₁ñi'₅₄ jín₂ táng₃ o₄gú₃ i₁ca₂guiog'₃ 'éi₂, ia₁jaun₂ lén₂ Diú₄ jui₅₄ ca₂le₃jé₃, ne₄ ca₂le₃jé₃.
²⁹ Në₃ në₃, në₁jua'₂ tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, 'é₂ guë'₂ jmo₃ jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jñó₂ jmig₂ o₄quió'₄ 'éi₂? Chi₂jua'₂ dsón'₂ rë'₂ dsau₅ a₂tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄, 'é₂ guë'₂ lë₃ jñó₂ dsa₂ jmig₂ o₄quió'₄? ³⁰ Jui₁lia'₂ jnia'₅₄ në₃, 'é₂ bá₄ ta₁ jmo₃ i₁nio₄ jnia'₅₄ 'ei₅ gau₂ co₂tan₅₄? ³¹ Le₂o₃ jmig₄ bá₄ gue₅ jniá₂ 'mú₃. Dsón'₂ bá₄ jaun₂, rin'₅₄ jniog₄, jui₁lia'₂ dsón'₂ bá₄ jmo₅ jniá₂ táng'₅ o₄quián'₂ 'nia'₂ i₂'én₂ le₃quió'₅ Cristo Jesús, Te₁gui'₅₄ quián₂ jniog₂. ³² Chi₂jua'₂ ca₂quín'₂ jniá₂ quian'₅₄ dsa₂ tsau₂ dsí₅ i₂chan₂ jui₂ Efeso, con'₂ dsi₂jio₅ dsí₅ dsa₂ mi₂güig₃, 'é₂ a₂dsí₂ quió'₃? Chi₂jua'₂ dsau₅ jaun₂ a₂tsá₃ jen'₅₄ 'lag₄,
 jui₁que₅₄ jui₁'en'₅₄ jniog₄,
 ia₁ con'₂ tsá₃ ñó₅ në₁jua'₂
 ca₂dsau₃ bá₄ jui₁la₂ 'ió₃.^g
³³ Jaun₂ juí₂ jniá₂ 'nia'₂, tsá₃ lë₁jme₁gan₅ 'nia'₂ 'au'₂. Tsá₃ i₂jmo₂ 'nia'₂ jui₁lia'₂ juá'₂ caun₂ jág₁ a₂cha₂: "Jui₁lia'₂ dsa₂ i₂jme₂quian'₅₄ dsa₂ i₂con'₂ lë₁lín₄, dsi₃'én₂ tag₄ a₂dse₃ a₂'io₂₃." ³⁴ Jaun₂ juá'₅ jniá₂, jme₁jnio₂ 'nia'₂ ne'₅₄, jen'₅₄ táng₃ 'nia'₂ jui₅ co₂dsau₅, tsá₃ ma₃'nau₂ 'nia'₂ dso₄. Ia₁ i₂chan₂ bá₄ i₂lín₅₄ 'nia'₂ i₂tsá₃ cuin₅ Diú₄. Juá'₅ jniá₂ le₂në₅ ia₁jaun₂ cán'₁ 'nia'₂ ca₂la₂ o₂guí'₃.

'A₂ lia'₂ lé₂ a₂jen'₅₄ táng₃ 'lag₄

³⁵ Chan₂ bá₄ i₂le₃ñag₃: "é'A₂ bá₄ lia'₂ lé₅ jaun₂ a₂jen'₅₄ 'lag₄? é'A₂ lia'₂ lín₅, 'a₂lia'₂ lé₅ ni₁ñi₁₂ jë₁ma₂ja₂lein₃?" ³⁶ iCaun₂ jág₁ co₄ bá₄ në₅! Ia₁ jui₁lia'₂ jme₁jne₅ dsa₂ 'e₂ jon₂ jne₂₃, tsá₃ 'ia₂ jua'₅₄ tsá₃ dsi₃'én₂ jon₂

^f27 Salmo 8:6.

^g32 Isaías 22:13.

a₂dsi₂jnia₄.³⁷ Ia₁ jui₁lia'₂ jme₁jan'₂ 'e₂jan'₂, on₃jua'₅₄ a₂jan'₂ tag₄ a₂lé₂ cang₂. Le₂jaun₂ lé₅ jui₁lia'₂ cui₂g₂,^h jui₁'e₂ gué₃ jon₂ siá'₂ ján₃.³⁸ Le₂jaun₂ bá₄ jmo₅ Diú₄: cué₂₃ cho'₅₄ lia'₂ con'₂ lé₅ 'ñio₂ dsí₅; lia'₂ ca₂ne₅₄ mí₂g₂ 'io₂₃ cho'₅₄ con'₂ a₂ca₂tín₂.³⁹ Le₂jaun₂ bá₄ lé₅ quian'₅₄ jui₁lia'₂ ni₁ñí₅: tsá₃ le₃jé₃ lé₅ co₂rē₂. Jma₃quén₅ bá₄ lé₅ ni₁ñí₁ dsa₂ mi₂güí₃, quian'₅₄ ni₁ñí₁ já'₂ náu₂, jui₁lia'₂ quió'₅ i₁tan₅; jui₁lia'₂ gué'₂ quió'₅ i₁ju₁ ján₃.⁴⁰ Le₂nē₅ bá₄ lé₅ jui₁lia'₂ a₂cha₂ guei'₅₄ mi₂güí₃, quian'₅₄ a₂cha₂ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃. Tsá₃ co₂rē₂ jlá'₁ tág₅ a₂cha₂ guei'₅₄ quian'₅₄ a₂jlá'₁ a₂cha₂ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃.⁴¹ Le₂nē₅ bá₄ siá'₂ tág₅ quió'₅ 'iog₂, quian'₅₄ tsi'₂, quian'₅₄ gué'₂ nei₅ táng₃. Ján'₃ bá₄ siá'₂ tág₅ nei₅ jē₄ rin'₅₄.ⁱ

⁴² Le₂nē₅ bá₄ gué'₂ niog₅ lé₂ quian'₅₄ dsa₂, jē₁ma₂ca₂jein'₅₄. Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ñí₅ a₂niog₅ siá'₃; jaun₂ jen'₅₄ táng₃ caun₂ a₂tsá₃ ton₅ jmig₄ siá'₃.

⁴³ Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ñí₅ co₂'nió'₄ a₂lé₅ o₂guí'₃; jaun₂ náu₃ caun₂ ni₁ñí₅ jlá'₁. Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ñí₅ 'uan₅₄; la₁ jen'₅₄ táng₃ caun₂ a₂bén₂.⁴⁴ Dsi₃'o₃ caun₂ ni₁ñí₅ a₂lé₅ a₂ca₂tín₂ gua'₅₄ 'uē₃ la₂; jaun₂ gué'₄ jen'₅₄ táng₃ caun₂ ni₁ñí₅ a₂gu₂dsí₂.

⁴⁵ Jaun₂ bá₄ lē₃ chi₁ton₅ ne₄ Si₂: “Ca₂lin₃ Adán le₂'uig₅₄ jan₂ dsa₂ i₂'i₄ jme₂dsí₂.^j La₁ i₂lín₅ Adán i₂co₂'nió'₄ jē₁ca₂tó'₂ gué'₂ né₃, ca₂lin₃ jan₂ jme₂dsí₂ i₂to'₂ jme₂dsí₂ jniog₄.⁴⁶ La₁ on₃jua'₅₄ jme₂dsí₂ ca₂gua₃ de'₂ le₂'uig₅₄. A₂ca₂tín₂ gua'₅₄ 'uē₃ bá₄ ca₂lē₃ le₂'uig₅₄; cang₂ jaun₂ ca₂gua₃ a₂gu₂dsí₂.⁴⁷ Dsa₂ i₂le₂ne₁ 'éi₂ jme₁lín₄ quian'₅₄ ti₁gua'₅₄ quió'₅ 'uē₃ la₂; i₂jē₁ca₂tē₂ on₃ dsa₂ né₃, i₂ca₂já₃ guei'₅₄ i₂juí₃ bá₄ 'éi₂.⁴⁸ Ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂chan₂ ne₄ gua'₅₄ 'uē₃, lín₅ jui₁lia'₂ jme₁lín₄ dsa₂ i₂ca₂lin₃ quian'₅₄ ti₁gua'₅₄ 'éi₂; ján₃ bá₄ le₂jaun₂ lín₅ dsa₂ i₂tín₅ guei'₅₄ i₂juí₃, jui₁lia'₂ lín₅ i₂ca₂já₃ guei'₅₄ i₂juí₃.⁴⁹ Jui₁lia'₂ quióng₂ jniog₄ quió'₅ dsa₂ i₂ca₂lin₃ quian'₅₄ ti₁gua'₅₄ 'éi₂, ján₃ bá₄ le₂nē₅ quiong₅₄^k jniog₄ lia'₂ jniá₂ i₂ca₂sión₃ guei'₅₄ i₂juí₃.

⁵⁰ Juí₂ jniá₂ 'nia'₂, rin'₅₄ jniog₄, tsá₃ ca₂tín₂ dsa₂ i₂quian₅ mu₅-ñí₅ ja₁gon₂ Diú₄; on₃ gué'₂ ca₂tín₂ jui₁lia'₂ a₂siá'₃, caun₂ ja₁tsá₃ ton₅ jmig₄ siá'₃.⁵¹ Nei₂ 'nia'₂. La₂ 'é₄ jniá₂ caun₂ jág₁ a₂jme₁rē₂'ma₄ le₂jniá₅: tsá₃ dsióg₃ ca₂le₃jág₃. La₁ ca₂le₃jág₃ bá₄ jniog₄ le₃tság₃,⁵² con'₂ tiá₂, nē₂jag₄ bá₄ a₂'méi'₂ dsa₂ co₂ráun₂ jme₁ne₁₂, jē₁ma₂i₁'ein₅₄ ñí₂ trompeta jē₁ca₂tó'₂. Ia₁ dsi₃'ein₅₄ ñí₁ trompeta, jaun₂ gué'₄ jen'₅₄ ca₂le₃jín₃ dsa₂ i₂ma₂dsan₃, jaun₂ gué'₄ o₁líg'₂ jmig₄ tsá₃ ma₃dsiáin₃. Jaun₂ jniog₄ ca₂le₃jág₃ né₃, qui₂le₃tság₃.⁵³ Ia₁ ca₂tín₂ quí'₃ a₂siá'₃ quian'₅₄ caun₂ a₂tsá₃ siá'₃; a₂quí'₃ a₂jón₂ quian'₅₄ caun₂ a₂tsá₃ líg'₂ jmig₄ jón₂.⁵⁴ Jē₁ma₂qui'₂

^h37 lit. “trigo.”

ⁱ41 Co₂'nió'₄ le₃jua'₅₄, cosa a₂tsá₃ 'i₄ jme₂dsí₂, a₂ca₂jmo₃ Diú₄. 'Nio'₂ ja₁ton₅ Salmo 8:3, Romanos 1:25.

^j45 Génesis 2:7.

^k49 A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ gui'₅₄ juá'₂: “jui₁quiong₅₄ jniog₄.”

ni₁ŋí₅ a₂siá'₃ la₂ quian'₅₄ a₂tsá₃ siá'₃, jë₁ma₂qui'₂ ni₁ŋí₅ a₂jón₂ la₂ quian'₅₄ a₂tsá₃ líg'₂ jón₂, jaun₂ gué₄ le₃ti₃ jág₁ la₂ a₂tio'₅₄ ne₄ Si₂:

Co₂dsia₅ ca₂lí'₃ co₂ŋei'₅₄ Te₁gui'₅₄ ne₄ 'mú₃.¹

⁵⁵ ¿A₂já'₄ bá₄ ŋó₅ a₂jme₁lén'₂ 'ne₂, 'mú₃?

¿E₂ bá₄ ca₂lë₃, 'ne₂ 'mú₃,

quian'₅₄ uig₅ a₂jme₁'ág'₁ jnia'₅₄?^m

⁵⁶ Në₃ né₃, jui₁lia'₂ uig₅ a₂jme₁'ág'₁ 'mú₃ jniog₄, dsáu₁ bá₄ jniog₄ jaun₂; jui₁lia'₂ bí₂ a₂'io₅ dsáu₁ jniog₄, Si₂ 'Éi'₃ bá₄ jaun₂. ⁵⁷ iLa₁ ti₁'mag'₄ Diú₄ i₂cuë₅ bí₂ a₂lág₂ jniog₄ të₂le₃ quian'₅₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo quián₂ jniog₄!

⁵⁸ Jaun₂ lë₃, 'nia'₂ rin'₅₄ jniog₄, i₂'nióg₃ gué₄ lin₃, nau₂ bá₄ 'nia'₂ tiá₂, tsá₃ cuín₅ 'nia'₂ jmig₄ jua'₅₄ 'ein₂ gué₃ jnióg'₂ 'nia'₂ cau₅; jui₁dsi₂tsón'₃ bá₄ 'nia'₂ quian'₅₄ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄. Ia₁ ma₂ŋi'₅₄ bá₄ 'nia'₂ tsá₃ lë₅ jua'₅₄ a₂lë₁jmo'₂ can'₂ 'nia'₂ ta₁ le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄.

Ca₂cág'₃ cu₄ a₂jme₃'oin₅₄ riin'₅₄

16 ¹ Në₃ né₃, të₂le₃ quió'₅ gué'₂ cu₄ a₂cag'₄ 'nia'₂ jme₁'ong'₁ rin'₅₄ i₂'én₂,ⁿ le₂jaun₂ bá₄ jmo₄ 'nia'₂ ján₃ con'₂ lë₅ jág₁ ma₂cué₃ jniá₂ guá'₅ i₂chan₂ 'uë₃ Galacia. ² Le₂caun₂ do₂mei₅₄,^o ca₂tín'₂ bá₄ 'nia'₂ le₂jang'₂ le₂jang'₂ cáu'₁ ca₂la₂ 'a₂ con'₂ tí₅ ca₂ling'₃. A₂jaun₂ con'₂ quiog₂ 'ma₄ 'nia'₂, ma₂lë₅ co₂jnia₅₄ ia₁jaun₂ tsá₃ lë₅ jua'₅₄ jaun₂ gué₄ cag'₅₄ 'nia'₂ jë₁ma₂dsióg₃ jniá₂. ³ Jaun₂ bá₄, jë₁ma₂të₂ rë₁dsióg₄ jniá₂, jaun₂ le₃chen₄ dsa₂ rin'₅₄ i₂'ín₄ 'nia'₂ guiong'₅₄, dsi₃lén₂ 'éi₂ juig₂ Jerusalén quian₅ caun₂ si₂ a₂lë₂. Jaun₂ 'éi₂ bá₄ cán₂ cu₄ quián'₂ 'nia'₂ a₂cag'₅₄ në₅ a₂jme₁'ong'₁ rin'₅₄ ja₁jaun₂. ⁴ Në₁jua'₂ dsi₂ten₅₄ guë'₂ nei₅₄ 'ŋióg₃ né₃, jme₃quiong'₅₄ 'éi₂.

Jmo₅ Pa₄ co₂jnia₅₄ a₂'í₂ jui₅

⁵ Jë₁ma₂të₂ rë₁nei₅₄ i₁ŋig₁₂ le₂tan₅₄ 'uë₃ Macedonia, jaun₂ gué₄ dsióg₄ ja₁con'₂ 'nia'₂. ⁶ Con'₂ tsá₃ ŋó₅ në₁ca₂jan₄ ca₂la₂ uë₂, o₃ në₁ca₂lë₃ ŋig₅ le₂tan₅₄ jein₂ güig₂ quian'₅₄ 'nia'₂, ia₁jaun₂ lé₂ tsag'₅₄ 'nia'₂ jui₅ chi₂jua'₂ ja₁ca₂tín₂ jniá₂ nei₅₄. ⁷ Ia₁ tsá₃ 'nio₃ jniá₂ nei₅₄ të₂në₃, jua'₅₄ con'₂ ca₂ŋig₅ bá₄ ja₁tion'₅₄ 'nia'₂. Jaun₂ 'ín₂ bá₄ dsi₃ jniá₂ i₁jnia₁₂ ca₂la₂ uë₂ quian'₅₄ 'nia'₂, në₁jua'₂ ca₂cuë₃ Te₁gui'₅₄ jmig₄. ⁸ La₁ i₁jnia₁ jniá₂ juig₂ Efeso ca₂lia'₂ ca₂të₂ Jmig₄ Të₂láu₃-guiá₂. ⁹ Ia₁ 'ŋio₅ bá₄ cuín₅ jmig₄ rë₂na₄ jui₅ lé₂ le₃i₁jmo₃ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄, a₂léi₄ a₂të₃dsi₅₄ dsón'₂; ton'₂ le₂jaun₂ bá₄ juín₅ dsa₂ i₂náu₃ 'io'₅₄ táng₃.

¹54 Isaías 25:8.

^m55 o₃, “¿E₂ bá₄ ca₂lë₃, 'ne₂ 'mú₃, quian'₅₄ uig₅ a₂jme₁'ág'₁ jnia'₅₄? ¿A₂já'₄ bá₄ ŋó₅ a₂jme₁lén'₂ 'ne₂, tau₂ 'ŋio₅?” Oseas 13:14.

ⁿ1 lit. “dsa₂ jnióg₅.”

^o2 lit. “jmig₄ le₂'uig₅₄ quió'₅ semana.”

¹⁰ Nē₁jua'₂ ca₂dsióg₃ Timoteo rin'₅₄ jniog₄, jag₄ 'nia'₂ jaun₂, jaun₂ tsá₃ lē₅ jua'₅₄ a₂gó'₅ 'ein₅₄ jē₄ quián'₂ 'nia'₂, ia₁ ma₂já₅ 'éi₂ jmo₂₃ ta₁ quió'₅ Te₁gui'₅₄, jui₁lia'₂ jniá₂ ján₃. ¹¹ Jaun₂ tsá₃ jmó'₂ 'nia'₂ 'au'₂ jua'₅₄ tsá₃ 'e₂ quein₅. Tē₂le₃ chéin'₂ 'nia'₂ jui₅ a₂'ag₃ tei₄ dsí₅, ia₁jaun₂ jiá₃ ja₃jag₅₄ jniá₂. la₁ chi₁jain₁₂ jniá₂ quian'₅₄ rin'₅₄ jniog₄.

¹² Nē₃ né₃, jui₁lia'₂ Apolos rin'₅₄ jniog₄, jme₁chi₂quian'₅₄ jniá₂ jmig₄ a₂dsó₃ quian'₅₄ rin'₅₄ jniog₄ dsi₁jñin₁₂ 'nia'₂. Co₂dsia₅ tsá₃ ca₂lē₃ dsí₅ dsó₃ rē₂né₃, la₁ nē₅ bá₄ dsióg₄ líg'₂ ca₂cuin₃ jmig₄ dsó₃.

Jág₁ a₂'ág'₃ jág₁ jē₁ca₂tó'₂

¹³ Jmo₄ 'í₁, nau₂ 'nia'₂ tiá₂ a₂'én'₂ 'nia'₂. Jmo₄ ma₂chang'₂ a₂lē₅ 'au'₂ ma₂ca₂cang'₅₄ ma₂ñi'₅₄, tión'₁ 'nia'₂ a₂'uang'₂. ¹⁴ Ca₂le₃jé₃ 'e₂ niog₅ jmo'₂ 'nia'₂ ja₁con₂ ríng'₂, jmo₄ léi₄ a₂'nióg'₃ tē₃dsón'₂ ríng'₂.

¹⁵ Nē₃ né₃, jui₁lia'₂ ma₂ñi'₅₄ 'nia'₂, rin'₅₄ jniog₄: Estéfnas, quian'₅₄ dsa₂ dsi₂néi₂ quió'₅, ca₂liin₃ dsa₂ i₂le₂'uig₅₄ i₂ca₂rē₃'én₂ jág₁ dse₃ 'uē₃ Acaya. Dsa₂ rin'₅₄ 'éi₂ né₃ ma₂ja₂léin₂ ca₂ne₅₄ jme₁jme₂ti₃ ja₁con₂ rin'₅₄ jniog₄ dsa₂ 'én₂ ja₁jaun₂. Chi₂quian'₅₄ jniá₂ 'nia'₂ jmig₄ jaun₂ né₃,

¹⁶ jme₁gan'₃ 'nia'₂ jui₁lia'₂ dsa₂ le₂'éi₂, quian'₅₄ gué₄ ca₂le₃jín₃ rin'₅₄ jui₁lia'₂ i₂jme₂'o₅₄ quian'₅₄ ta₁ le₂jaun₂. ¹⁷ 'Io'₂ jmo₅ jniá₂ né₃, ia₁ ma₂guan₅ Estéfnas, Fortunato, quian'₅₄ Acaico; ma₂ca₂jme₃'ñiai₂₃ jui₁lia'₂ a₂jme₁'nió'₅ ja₁con₂ jniá₂ 'uig₅₄ ia₁ a₂tsá₃ 'nia'₂ chan'₂ ja₁lá₃.

¹⁸ 'Éi₂ bá₄ ma₂jmo₃ lián'₂ dsi₃ tē₂le₃ jui₅ jme₂dsí₂, le₂jaun₂ bá₄ ma₂qui₂ma₂jmo₃ lián'₂ 'au'₂ 'nia'₂ ján₃. Jaun₂ 'nió'₅ jme₁gan₃ jniog₄ dsa₂ le₂'éi₂.

¹⁹ Ca₂le₃jín₃ guá'₅ ja₁tén₄ le₂tan₅₄ 'uē₃ Asia, cuin₂₃ Diú₄ 'nia'₂. Le₂jaun₂ bá₄ Aquila quian'₅₄ Priscila^p né₃, quian'₅₄ co₂nió'₃ dsa₂ rin'₅₄ i₂ñi'₂ dsi₂néi₂ quió'₅ né₃, cuin₂₃ Diú₄ 'ñio₅ lin₃ 'nia'₂, le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄.

²⁰ Ca₂le₃jín₃ rin'₅₄ jniog₄ i₂tion'₅₄ ja₁lá₃, cuin₂₃ Diú₄ 'nia'₂. Qui₁cuin₅₄ 'nia'₂ Diú₄ ríng'₂ le₂jang'₂ le₂jang'₂ a₂qui₁chén'₁^q jú'₅ ríng'₂, a₂lē₅ léi₄ a₂ma₂'ei₅ caun₂ jág₁ a₂le₁jé₃ 'au'₂ quian'₅₄ ríng'₂.

²¹ Jniá₂ Pa₄, cúing₅ Diú₄ 'nia'₂ ne₄ si₂ la₂, quian'₅₄ gu₃ 'nió₃.^r

²² Chi₂jua'₂ chan₂ jan₂ tsá₃ 'nioi₃ Te₁gui'₅₄, co₂dsia₅ bá₄ jui₁dsi₂'éin₂. iñiá'₅ 'ne₂, Te₁gui'₅₄.^s

²³ Jui₁jme₂gu'₅₄ bá₄ Te₁gui'₅₄ Jesucristo i₂'ua₁ dsí₅. ²⁴ Ca₂le₃jín₃ bá₄ 'nia'₂ 'nióg₃, le₃quió'₅ Te₁gui'₅₄ Cristo Jesús. A₂méi₃.^t

Co₂nē₅.

^p19 griego: Prisca.

^q20 Caun₂ tag₄ a₂jme₁chí'₄ lia'₂ con'₂ jme₁ca₂jmo₃ Pa₄ si₂ la₂.

^r21 'Nio'₂ ja₁ton₅ Gálatas 6:11; Colosenses 4:18; 2 Tesalonicenses 3:17; Filemón 19.

^s22 griego: maranatha, jág₁ arameo a₂juá'₂ "ñiá'₅ 'ne₂, Te₁gui'₅₄."

^t24 A₂lin₅₄ chog₅₄ si₂ tsá₃ chi₁ton₅ "A₂méi₃."